

Souhrnná teritoriální informace Izrael

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Tel Avivu (Izrael) ke dni 15.5.2020
14. 5. 2020 9:18

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.15)
3. Vztahy země s EU (s.22)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.24)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.29)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.41)
7. Kontakty (s.55)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Ekonomický přehled

Izraelská ekonomika prošla za 72 let existence Státu Izrael dramatickým vývojem a navzdory svému mládí (či možná právě proto) je izraelské hospodářství dneška diametrálně odlišné od ekonomiky země na počátku 50. let. Počáteční dekády se vyznačovaly především vysokým stupněm etatizace. To bylo do značné míry zapříčiněno tím, že Stát Izrael vznikl „shora“ a státní aparát musel aktivně působit i v oblastech, kde o to příliš nestál. Energetika, telekomunikace, námořní plavba, petrochemický průmysl, bankovníctví a další sektory hospodářství byly plně pod kontrolou vlády se všemi negativy z toho vyplývajících (malá efektivita, respektive výkonnost ekonomiky, ale i nebývale silný vliv odborů).

Zlom nastal přibližně v polovině 80. let, kdy se vláda uchýlila k radikálnímu stabilizačnímu programu zaměřenému především na potření tehdejší hyperinflace a částečné strukturální reformy. Ty se protáhly až do 90. let, kdy kabinet přistoupil k systematické, postupné privatizaci. Mezi lety 1990 a 2017 bylo dle dostupných údajů prodáno více než 110 státních firem, kumulované privatizační příjmy dosáhly výše 17 mld. USD. Od poloviny 90. let se také datuje období solidního růstu HDP, které přetrvává až dodneška. Od poloviny devadesátých let roste HDP v průměru o cca 4 % ročně. Dlužno podotknout, že růstu do značné míry napomohl relativně vysoký populační přírůstek, HDP na hlavu rostlo tempem „pouhých“ 1,7 %. Tento růst byl však počátkem roku 2020 přerušen epidemií nového koronaviru, v důsledku jejichž ekonomických dopadů tento rok IMF předpokládá propad izraelského HDP o 6,3 %.

Ačkoli se na světovém HDP podílí v současnosti pouze z 0,51 %, izraelské hospodářství je charakteristické vysokou technologickou úrovní produkce a značně převyšuje ekonomiky svých blízkovýchodních sousedů. Země je členem OECD a řadí se mezi hospodářsky nejvyspělejší státy světa. Vzhledem k malému vnitřnímu trhu a nemožnosti obchodovat v rámci regionu je pro Izrael mimořádně důležitý export. Otevřená izraelská ekonomika je tak životně závislá na obchodování s geograficky vzdálenými zeměmi. Dalšími typickými znaky izraelské ekonomiky jsou i nadále vysoký podíl výdajů státního rozpočtu na tvorbu HDP (a to nejen z důvodu masivních výdajů na obranu). Sektor služeb vytváří největší část HDP, následuje průmysl a stavebnictví, podíl zemědělství na tvorbě HDP postupně klesá a pohybuje se kolem 2 %. Rozhodujícím průmyslovým odvětvím je zpracovatelský průmysl, který se orientuje především na obory s vysokou mírou přidané hodnoty.

Věda, výzkum a inovace

Izrael se řadí mezi státy s největším podílem investic do oblasti R&D vzhledem k HDP na světě. Podle posledních dostupných statistik OECD investoval Izrael v roce 2018 celkem 4,94 % svého HDP do civilního R&D. To je absolutně nejvyšší číslo ze všech zemí OECD. Téměř 85 % těchto investic pocházelo z privátní sféry. Izraeli se přezdívá také „Start-up Nation“, neboť v zemi funguje okolo 6 400 aktivních start-upů v různých stádiích vývoje (Seed, A round, B round, C round). Nelze opomenout ani skutečnost, že v zemi sídlí na 375 vývojových center nadnárodních korporací včetně gigantů jako Intel či PayPal, přičemž více než 150 z nich bylo založeno teprve v posledních čtyřech letech.

Podle zprávy izraelské neziskové organizace Start-up Nation Central aktivně funguje v izraelském prostředí z května 2020 na 490 soukromých Venture Capital fondů z Izraele i zahraničí (zejména USA), kteří investují do místních start-upů. Nejvíce investic proudí do sektoru ICT&software development, v jehož rámci se zvyšuje podíl investic zejména do start-upů, jež se zaměřují na oblast kybernetické bezpečnosti, umělé inteligence, analýzu tzv. big dat, internet věcí (IoT) a fin-tech nástroje. Narůstá počet start-upů v segmentech Průmyslu 4.0, umělé inteligence, virtuální reality a technologií block-chain. Z dalších sektorů se rozvíjí také oblast přírodních věd, zejména v segmentu e-Health a analýz velkých objemů zdravotnických dat. Rychle narůstá také počet firem v oblasti tzv. smart mobility. Vlivnou českou stopu v tomto segmentu úspěšně zanechala také ŠKODA AUTO DigiLab, která v květnu 2018 v Tel Avivu společně s izraelským dovozcem vozů ŠKODA, společností Champion Motors, zřídila Joint Venture, jež se zaměřuje na tech-scouting inovativních technologií na izraelské scéně. Ty nejzajímavější z nich jsou pak testovány přímo ve výrobě v Mladé Boleslavi.

Izraelská vládní podpora do oblasti inovací je realizována prostřednictvím dvou hlavních institucí: Podporu excelence vědeckých výzkumných týmů má na starosti izraelské ministerstvo pro vědu, technologie a vesmír; podporu R&D na úrovni firem pak Izraelská inovační autorita (IIA), která spadá pod ministerstvo ekonomie. Obě instituce spolupracují s partnery v ČR na přípravách společných výzev v základním i aplikovaném výzkumu.

Základní i aplikovaný výzkum jsou v Izraeli na velmi vysoké úrovni. Izraelské univerzity jako Technion, Tel Aviv University, Hebrejská univerzita v Jeruzalémě či Weizmannův institut věd se pravidelně umísťují na předních příčkách mezinárodních srovnávacích žebříčků. Izrael se v oblasti vědy pyšní také několika nositeli Nobelovy ceny. Patří mezi ně například prof. Daniel Shechtman z Technionu za objev kvazi-krystalů (2011) či prof. Ada Yonath z Weizmannova institutu věd za výzkum struktury ribozomu (2009).

Podkapitoly:

- 1.1. [Oficiální název státu, složení vlády](#)
- 1.2. [Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení \(vč. národnosti, náboženských skupin\)](#)
- 1.3. [Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let \(nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti\). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.](#)
- 1.4. [Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let](#)
- 1.5. [Platební bilance \(běžný, kapitálový, finanční účet\), devizové rezervy \(za posledních 5 let\), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba](#)
- 1.6. [Bankovní systém \(hlavní banky a pojišťovny\)](#)
- 1.7. [Daňový systém](#)

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Název státu:

- Stát Izrael
- Medinat Jisrael (hebrejsky)
- Daulat Isrá'íl (arabsky)
- State of Israel (anglicky)

Izrael je parlamentní demokracie se silnými pravomocemi předsedy vlády. Všem občanům umožňuje v poměrech Blízkého východu nebyvalou míru osobní svobody a prosperity. Jedná se o jedinou demokracii západního střihu v blízkovýchodním prostředí.

Hlavou státu je prezident volený parlamentem (Kneset) na jedno sedmileté období. Prezident pověřuje člena Knesetu sestavením vlády, podepisuje zákony a mezinárodní smlouvy, má právo udělovat amnestii, schvaluje jmenování soudců, guvernéra centrální banky a státního kontrolora (který vede nejvyšší kontrolní úřad a zastává i funkci ombudsmana). Prezident nesmí bez souhlasu vlády opustit území státu a každý jím podepsaný oficiální dokument, s výjimkou dokumentů souvisejících se sestavováním nové vlády, musí být kontrasignován premiérem nebo vládou pověřeným ministrem. V poslední prezidentské volbě 10. června 2014 byl v dvoukolové volbě zvolen desátým prezidentem kandidát strany Likud Reuven Rivlin, který od 24. července 2014 ve funkci nahradil Šimona Perese.

Jednokomorový 120-členný Kneset je volen na čtyřleté období celostátním poměrným systémem. Podmínkou vstupu strany do Knesetu je překročení prahu 3,25% platných hlasů. Vládu sestavuje předseda vítězné strany, nebo poslanec, který má největší šance na získání parlamentní podpory. Členy vlády jmenuje prezident, podmínkou nicméně je, aby byl člen vlády rovněž poslancem Knesetu.

Po vládní krizi na sklonku roku 2018 Kneset rozhodl o vypsání předčasných voleb na duben 2019. Po těchto volbách

vyzval prezident Rivlin stávajícího předsedu vlády Benjamina Netanjahu, jehož strana Likud obdržela největší počet hlasů (26,46% hlasů a 35 mandátů vs. Modro-bílá strana s 26,13% hlasů a 35 mandáty), aby vytvořil vládní koalici. Z důvodu velkých názorových rozkolů mezi levicí a pravicí však Benjamin Netanjahu ani Benny Gantz, vůdce Modro-bílé strany, nebyli schopni dosáhnout této 61- nebo více-sedadlové parlamentní většiny. Poprvé v izraelské historii tak nebyl žádný politický vůdce schopen vybudovat koalici v rámci přiděleného času a výsledkem bylo rozpuštění 21. Knesetu a druhé volby o půl roku později, 17. září 2020. Výsledkem těchto voleb byla stejná patová situace se stejnými důsledky – tedy rozpuštění 22. Knesetu aypsání třetích voleb za méně než rok, na 2. března 2020. Volební účast v těchto volbách dosáhla 71,5%.

Volby do 23. Knesetu (2.března 2020)

	počet hlasů	procenta	počet mandátů	změna
Likud	1,352,449	29,46	36	+4
Modro-bílá strana (Kahol Lavan)	1,220,381	26,59	33	0
Joint List	581,507	12,67	15	+2
Šas (Sefardští strážci Tóry)	352,853	7,69	9	0
Sjednocený judaismus Tóry (Jahadut hatora hameuchedet)	274,437	5,98	7	0
Labor-Gesher-Merec	267,480	5,83	7	-3
Jisrael Bejtenu (Izrael náš domov)	263,365	5,74	7	-1
Yamina (Spojenectví pravicových stran)	240,689	5,24	6	-1

Dne 20. dubna podepsali Benjamin Netanjahu a Benny Gantz vytvoření vlády národní jednoty (35. vlády Izraele), která by měla tuto politickou krizi ukončit. Dle této dohody o sdílení moci zůstane Netanjahu ve funkci dalších 18 měsíců, poté předá premiérské křeslo Gantzovi na zbytek trvání tříletého období. Přesné sestavení vlády je zatím ve vyjednávání a proto pro informaci ponecháváme složení původní, 34. vlády Izraele.

Složení vlády	Jméno ministra	Politická strana
Předseda vlády (prozatím vč. řízení resortů zahraničních věcí a komunikací)	Benjamin Netanjahu	Likud
Ministr vnitra a ministr pro rozvoj Negevu a Galileje	Arie Deri	Šas
Ministr obrany	Avigdor Lieberman	Jisra'el Bejtejnu
Ministr hospodářství	Eli Cohen	Kulanu
Ministr zdravotnictví	Jakov Litzman	Sjednocený jud. Tóry

Ministr školství a ministr záležitostí diaspory	Naftali Bennet	Habajt Hajehudi
Ministr financí	Moše Kachlon	Kulanu
Ministr dopravy a ministr pro zpravodajské služby a jadernou energii	Jisrael Katz	Likud
Ministryně spravedlnosti	Ajelet Šaked	Habajt Hajehudi
Ministr vědy, technologie a vesmíru	Ofir Akunis	Likud
Ministr národní infrastruktury, energetiky a vodních zdrojů	Juval Steinitz	Likud
Ministr zemědělství a rozvoje venkova	Uri Ariel	Habajt Hajehudi
Ministr stavebnictví	Joav Galant	Kulanu
Ministr životního prostředí a ministr pro záležitosti Jeruzaléma	Zeev Elkin	Likud
Ministr pro veřejnou bezpečnost, ministr pro informace a strategické záležitosti	Gilad Erdan	Likud
Ministryně pro absorpci imigrantů	Sofa Landver	Jisra'el Bejtejnu
Ministryně pro záležitosti seniorů	Gila Gamliel	Likud
Ministr pro náboženské záležitosti	David Azulaj	Šás
Ministr sociálních služeb	Chaim Katz	Likud
Ministryně kultury a sportu	Miri Regev	Likud
Ministr pro cestovní ruch	Jariv Levin	Likud
Ministryně pro imigraci a absorpci	Sofa Landver	Jisra'el Bejtejnu

Ministr pro regionální spolupráci	Cachi Hanegbi	Likud
Ministr bez portfeje	Ajob Kara	Likud

Pozn.: Jména ministrů jsou uvedena v české transkripci.

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Obyvatelstvo:

- počet obyvatel 9,152 mil. (odhad Central Bureau of Statistics z února 2020)
- hustota obyvatelstva 413/km²
- podíl ekonomicky činného obyvatelstva: 63,13% obyvatel nad 15 let
- přirozený přírůstek v r. 2019: 1,48%
- gramotnost: 97,8 % (muži 98,7%, ženy 96,8%)

Věková struktura:

- 0 –14 let 27,26%
- 15 –64 let 61,2%
- nad 65 let 11,54%

Očekávaná průměrná délka života:

- muži - 81,1 roků
- ženy - 84,4 roků

Národnostní složení:

- Židé 74,1%
- Arabové 21%
- Ostatní 4,9%

Deklarace nezávislosti ze dne 14.5.1948 zaručuje náboženskou svobodu a rovnoprávnost občanů bez ohledu na vyznání, současně však vyhláší Izrael jako židovský stát. Židovské svátky jsou i svátky státními, dva vrchní rabíni (aškenázského a sefardského směru) patří k vysokým státním představitelům. Většina obyvatel (74,1%) se hlásí k judaismu různých směrů a různého stupně dodržování náboženských pravidel. Druhou největší skupinou jsou muslimové (17,5%), převážně sunnité. Významné jsou menšiny křesťanů různých denominací (2% populace; 80% z nich je arabské národnosti) a drúzů (1,6%) soustředěných v několika komunitách na severu Izraele.

Úřední jazyky:

- hebrejšтина
- arabština

Další běžně užívané jazyky:

- angličtina
- ruština

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

Aktuální makroekonomická situace

Podle údajů zveřejněných Izraelským ústředním statistickým úřadem (CBS) vzrostla v roce 2019 izraelská ekonomika o 3,3%. HDP na hlavu loni vzrostl o 1,3% přičemž v běžných cenách dosáhl 43 600 USD na hlavu. Tahounem růstu HDP bylo zvýšení soukromých výdajů o 3,9%. S přihlédnutím k nárůstu počtu obyvatel v roce 2019 vzrostla soukromá spotřeba o 2%. Výdaje na potřeby domácností, jako jsou nájemné, voda, plyn, elektřina, potraviny a služby, vzrostly o 1,7%. Veřejné výdaje se v roce 2019 zvýšily o 4,1%. Schodek veřejných financí tak dosáhl 45,7 miliardy NIS (přibližně 13,23 miliard USD), což představuje nárůst z 38,1 miliardy NIS (přibližně 11 miliard USD) v roce 2018. Schodek běžného účtu činil 3,2% HDP, oproti 2,9% v roce 2018.

- Růst reálného hrubého domácího produktu (HDP) Izraele od roku 2006 konsistentně překonává průměr OECD. To je z velké části díky konkurenceschopnému technologickému sektoru, který přitahuje do země nadnárodní společnosti. Pro rok 2020 předpokládá MMF propad izraelské ekonomiky o 6,3% v důsledku dopadu světové pandemie koronaviru a návrat na úroveň růstu z roku 2019 až v roce 2022. Hlavním motorem ekonomiky by měl i do budoucna být výkonný high-tech sektor, který se v posledních letech stal páteří izraelského hospodářství. S ekonomickým růstem souvisí také zemní plyn, jehož těžba každoročně přispěje ke zvýšení HDP o několik desetin bodu. Dle OECD by do roku 2040 mohla těžba této suroviny k celkovému HDP přispět až 10-ti procenty.
- Nezaměstnanost od roku 2004 setrvale klesá a před propuknutím pandemie koronaviru v Izraeli (březen 2020) činila pouze 3,4 %. Nárůst zaměstnanosti má významný dopad na pokračující konvergenci životní úrovně v Izraeli s nejvýspějšími ekonomikami. Podíl nízkopříjmových pracujících je nicméně vysoký a dále stoupá. Je to i proto, že izraelští Arabové a ultraortodoxní Židé jsou kvůli jejich nižšímu vzdělání a omezeným dovednostem odkázáni přijmout hůře placená pracovní místa. Právě z tohoto důvodu je v Izraeli míra chudoby jedna z nejvyšších mezi členskými zeměmi OECD.
- Navzdory tomu, že tvoří přibližně 20 % obyvatelstva, představují izraelští Arabové pouze 1,4 % pracovního trhu. Ultraortodoxní Židé tvoří přibližně 10 % obyvatelstva, ale na zaměstnanosti v rychle rostoucím technologickém sektoru se podílí pouze z 0,7 %. Tyto dvě společenské skupiny přitom budou v roce 2059, kdy počet obyvatel Izraele dosáhne podle analýz Statistického úřadu 18,5 milionů, ve společnosti pravděpodobně převládat (demografické odhady uvádí rozpětí 16-40 % pro ultraortodoxní Židy, resp. 15-34 % pro izraelské Araby).
- Zadlužení státu od roku 2003 až do propuknutí pandemie klesalo a v současné době je v poměru k HDP na úrovni 60 %, zatímco ve stejném období stoupl průměr veřejného zadlužení v zemích OECD na nynějších více než 110 %. Pro lepší ilustraci - v roce 2003 dosahoval státní dluh k HDP poměru 105 %). Přibližně 41 % vládních dluhopisů je v držení zahraničních věřitelů. Ministerstvo financí potvrdilo, že v loňském roce stát hospodařil s deficitem 3,7% HDP, tedy o 0,9 procentního bodu výše, než původně plánovaný schodek 2,9 % HDP. Současná legislativa ukládá vládě snižovat plánovaný rozpočtový schodek každoročně o čtvrt procentního bodu, a to až po dosažení „udržitelného“ deficitního hospodaření na úrovni -1,5 % HDP v roce 2024.

	2015	2016	2017	2018	2019
HDP (mld.USD)*	304 321	334 094	350 610	370 722	395 100
HDP/obyvatele. (USD)**	34 116	34 511	36 340	41 400	43 600
Růst HDP (%)	2,5	4,0	3,3	3,2	3,3

Nezaměstnanost (%)	5,2	4,3	4,2	4	3,9
Inflace (%)	-1,0	0,3	0,4	1	0,3

Očekávaný vývoj v roce 2020

Mezi největší sociálně-ekonomické výzvy vlády v roce 2020 bude patřit boj s ekonomickými důsledky koronavirové krize. Dle odhadu MMF dojde v roce 2020 k propadu izraelského HDP o 6,3% a k nárůstu nezaměstnanosti na 12%. Z těchto důvodů vláda schválila balíček na oživení ekonomiky v kumulované výši 86 mld. NIS. Součástí balíčku jsou rovněž projekty související s modernizací dopravní infrastruktury ve výši 1,1 mld. NIS, jež by mohly skýtat příležitosti pro české firmy.

Mezi další sociálně-ekonomické výzvy vlády patří větší zapojení ortodoxních a ultraortodoxních Židů (haredim), jejichž podíl na populaci setrvale roste, do ekonomických aktivit. Mezi další sociálně ohrožené skupiny obyvatelstva patří tradičně izraelské Arabové (zejména ženy), beduínské komunity, Falašové (etiopští Židé) a další přistěhovalci zejména z Afriky.

Radikální změny, kterými během posledních tří let prošla řada blízkovýchodních zemí (sousedy Státu Izrael z toho nevýmaje), vyvolávají u některých komentátorů a analytiků příležitostné obavy z možných negativních dopadů na Izrael, konsekvantně pak i jeho ekonomiku. Zkušenosti posledních let nicméně jasně ukazují, že hospodářský růst je stavem a intenzitou okolních konfliktů či izraelsko-palestinského konfliktu a turbulencemi na Palestinských autonomních územích ovlivňován jen minimálně, lokální konflikty (např. operace Ochraně ostří v létě 2014) se negativně odrážejí především na příjmech z cestovního ruchu.

V ekonomické oblasti bude vláda pokračovat v investicích do infrastrukturních projektů (především pak výstavba nových železničních a silničních tras). Lze předpokládat, že postupně budou prosazovány kroky namířené proti přílišné koncentraci v některých sektorech, řada z nich má oligopolní či dokonce monopolní podobu, což je předmětem čím dál tím častější kritiky veřejnosti i odborných kruhů. Do budoucna by se tak mohly mj. otevírat nové příležitosti pro zahraniční exportéry.

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Ministerstvo financí potvrdilo, že v loňském roce stát hospodařil s deficitem 3,7% HDP, tedy o 0,9 procentního bodu výše, než původně plánovaný schodek 2,9 % HDP. Z důvodu přetrvávající politické krize a neexistence většiny v Knesetu, jež schvaluje Zákon o státním rozpočtu na nadcházející rok, nebyl státní rozpočet na 2020 sestaven. Od 1.1. 2020 tedy Izrael operuje na bázi rozpočtového provizoria, které umožňuje čerpaní 1/12 loňského rozpočtu každý měsíc roku letošního. Sestavení státního rozpočtu na r. 2020 (a r. 2021) bude jedním z hlavních úkolů 35. vlády Izraele.

Vládní výdaje (v mil. USD a běžných cenách)					
	2015	2016	2017	2018	2019
Obecné veř. služby	9 879	10 874	11 069	11 829	12 247
Obrana	15 472	16 569	17 256	18 142	20 731
Civilní ochrana	3 563	5 426	6 040	5 855	5 481

Hospodářské záležitosti	6 175	5 047	5 932	6 250	7 952
Ochrana živ. prostředí	1 354	3 247	4 223	4 523	4 713
Podpora bydlení	963	1 824	1 824	2 387	2 975
Zdravotnictví	11 065	11 258	12 121	12 831	13 114
Kultura a náboženství	3 395	4 237	5 711	6 324	6 874
Vzdělání	14 763	14 789	14 905	15 824	16 285
Sociální sektor	24 095	25 471	25 971	25 879	25 971
Celkem	90 724	98 742	105 052	109 844	116 343

Zdroj: Central Bureau of Statistics

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

Běžný účet platební bilance je z izraelského pohledu dlouhodobě kladný. Obecně pak platí, že záporné saldo zahraničního obchodu je vykompenzováno přebytkem na účtu služeb. Izrael je příjemcem pravidelných dávek americké vojenské pomoci. Na základě tzv. Druhého desetiletého plánu schváleného v roce 2007 poskytly Spojené státy Izraeli v letech 2009-2018 úhrnem 30 mld. USD. Pro období 2019-2028 byla americká vojenská pomoc Izraeli navýšena na 38 mld. USD. Nová dohoda ale znamená pro Izrael určitá omezení při nakládání s americkými penězi. Zatímco dosud mohl prostředky z USA použít i k nákupu vojenské techniky vlastní výroby, nově za ně bude muset nakupovat pouze americkou výzbroj. Izrael také už nebude moci v americkém Kongresu žádat o další pomoc mimo dohodnuté roční příspěvky.

Platební bilance (v mil. USD)

	2015	2016	2017	2018	2019
Běžný účet					
Příjmy	113 149	116 924	125 075	129 009	127 637
Výdaje	97 623	105 574	116 733	119 492	113 299
Bilance	15 526	11 350	8 342	9 517	14 338

Kapitálový účet					
Bilance	2 191	2 174	1 827	2 816	2 220
Celkem běžný + kapitálový účet	17 717	13 524	10 169	12 333	16 558
Finanční účet					
Investice v zahraničí	23 459	25 110	29 906	19 681	25 352
Investice v Izraeli	9 446	18 012	17 057	18 277	22 779
Celkem finanční transakce	14 301	7 098	9 849	1 402	2 573

Celková zadluženost izraelské vlády v loňském roce pokračovala v dlouhodobém poklesu na aktuálních 60% HDP. Pro srovnání, před patnácti lety dosahoval veřejný dluh úrovně 81% HDP. Podle Ministerstva hospodářství byl pokles míry zadlužení k HDP v roce 2019 způsoben makroekonomickými faktory, které se projevily vysokou nominální mírou růstu, jakož i tržními faktory, zejména výrazným zhodnocením izraelského šekelu vůči americkému dolaru a euru a nízká míra inflace v Izraeli. V roce 2020 lze v souvislosti se světovou pandemií COVID-19 a přijatým krokům k podpoře ekonomiky očekávat zvýšení veřejného dluhu Izraele, dle odhadu EIU na 70%.

	Veřejný dluh k HDP	Zahraniční zadluženost k HDP
2019	60,00 %	26,18%
2018	61,00 %	24,83%
2017	60,80%	25,90%
2016	62,20%	28,60%
2015	64,10%	30,00%

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Hlavní bankovní skupiny:

- Bank Hapoalim Ltd.
- Bank Leumi Ltd.
- United Mizrahi Bank Ltd.
- Israel Discount Bank Ltd.
- First International Bank of Israel Ltd.

Největší pojišťovny:

- Clalit Insurance
- Migdal Holding
- Israel Phoenix
-

Harel Insurance Investments

- Menorah

Postavení finančních institucí v izraelském hospodářství ilustruje celkový žebříček ekonomicky nejsilnějších firem sestavený v roce 2019 agenturou Dun&Bradstreet Israel. Ten přisuzuje Bance Leumi (výnosy 13,7 mld. šekelů, více než 10 tis. zaměstnanců) čtvrté místo. Banka Hapoalim (výnosy přes 13,1 mld. šekelů, více než 9 tisíc zaměstnanců) je v tomto žebříčku firem na pátém místě. Pojišťovny Harel Insurance Investments a Migdal Holding jsou mezi všemi izraelskými společnostmi na jedenáctém, resp. dvanáctém místě.

Fungování bankovního a pojišťovacího sektoru

Izraelský bankovní systém lze označit za moderní a rozvinutý. Jádrem systému je koncentrováno okolo omezeného počtu bankovních skupin pod dohledem centrální [Bank of Israel](#) založené v roce 1952, která ze zákona plní standardní funkce bankovního dozoru, spravuje devizové rezervy, vydává mince a bankovky. Je zcela nezávislá na vládě, guvernér banky slouží i jako kabinetní poradce.

Izraelské banky bývají právem kritizovány pro svoji obchodní politiku, která klienty nemotivuje k ukládání depozit. Úrokové sazby jsou nízké až zanedbatelné a poplatky spojené se správou účtů a bankovními transakcemi naopak značně vysoké (dle některých průzkumů nejvyšší na světě) a nepřehledné. Poplatky tvoří tři čtvrtiny provozních příjmů bank. Navíc na rozdíl od vyspělých zemí nejsou vklady v izraelských bankách ze zákona pojištěny proti defraudaci resp. úpadku banky. Banky se pojišťují v omezeném rozsahu samy a důsledky případných úpadků řeší izraelský stát ad hoc. Díky snaze státu o udržení stability systému se ovšem klienti odškodnění zatím vždy domohli.

Izraelské banky získávají asi dvě třetiny svých příjmů od privátní klientely, zatímco podnikatelská sféra se těší výhodnější poplatkové a úrokové politice. To odráží tvrdší konkurenci v úsilí udržet si podnikatelskou klientelu. V Izraeli je asi 50 bankovních organizací (20 komerčních bank, obchodní, hypoteční a investiční banky a další specializované finanční instituce). Dvě největší bankovní skupiny, Bank Hapoalim a Bank Leumi kontrolují po jedné třetině trhu, o zbylou třetinu se dělí tři středně velké banky a malé banky specializované na určitý segment klientely. Tato výrazná koncentrace je důsledkem opatření přijatých po krizi v roce 1983, kdy stát odkoupil akcie největších bank. Později byly privatizovány banky Hapoalim, United Mizrahi a zčásti Leumi, akciové podíly dalších bank byly zčásti umístěny na burze. V roce 2004 vlastnil stát dosud 40 % podíl Bank Leumi a 56 % Discount, následně v letech 2005-2006 byly tyto podíly privatizovány.

Vysoký stupeň koncentrace kapitálu v rukou největších bank je činí velmi mocnými hráči v izraelské ekonomice i politice. Alespoň částečné oslabení jejich ekonomické moci přinesl zákon platný od počátku 2006 nařizující oddělení bank od finančních trhů, konkrétně zakazující vlastnictví či řízení investičních fondů a portfolií. Přestože je působení zahraničních bank v Izraeli povoleno, jejich přítomnost zůstává velmi omezená. Jedním z hlavních důvodů nezájmu o zřizování poboček je malý potenciál trhu maloobchodního bankovníctví. Zahraniční banky navíc nepotřebují k poskytování služeb velkým zákazníkům přímou přítomnost v teritoriu v podobě pobočkové sítě. Menší síť poboček si v Izraeli zřídila Citibank, HSBC a Deutsche Bank.

V oblasti pojišťovnictví existuje podobná koncentrace jako v bankovním sektoru. Pět největších skupin kontroluje asi 80% trhu. Pojišťovnictví je regulováno představitelem MF Izraele, tzv. "Commissioner of Insurance".

Devizový trh je liberalizován a kapitálové trhy plně otevřeny zahraničnímu kapitálu. Akciové a derivátové trhy fungují dobře, peněžní a dluhopisové trhy se stále rozvíjí. Nedostatečná kapacita kapitálového trhu je způsobena dosud omezeným působením penzijních a zaměstnaneckých fondů, které investují zásadně do vládních dluhopisů. Jako jeden z důsledků tohoto stavu se uvádí též fakt, že je obtížná privatizace velkých státních podniků prostřednictvím burzy.

Vybrané finanční instituce:

- english.leumi.co.il Banka Leumi
- www.bankhapoalim.com Banka Hapoalim
- www.mizrahi.co.il Banka United Mizrahi
- www.discount-bank.co.il Banka Discount
- www.fibi.co.il Banka First International
- www.mercantile.co.il Banka Mercantile
- www.migdal.co.il Pojišťovna Migdal
- www.harel-group.co.il Pojišťovna Harel
- www.tase.co.il Burza cenných papírů

1.7 Daňový systém

Izraelský daňový systém tvoří 5 základních skupin daní - daň z příjmu, daň z kapitálových výnosů, daň z přidané hodnoty, pojistné na zdravotní pojištění a daň z nemovitostí. Téměř na všechny daně se vztahují určité úlevy a výjimky.

Přehled daňové struktury Státu Izrael**I. Daně z příjmu****I.1. Daň z příjmů fyzických osob (Personal Income Tax)**

- daň se vybírá z příjmů plynoucích z aktivit v Izraeli
- progresivní daňová sazba ve výši 10 – 47 % se aplikuje na příjmy z mezd a platů a ze samostatné výdělečné činnosti, existuje možnost uplatnění různých odčitatelných položek
- kapitálové příjmy fyzických osob se zdaňují podle stejných principů jako v případě právnických osob - viz bod 2

I.2. Daň z příjmů právnických osob (Corporate Income Tax)

- izraelské společnosti platí daň ze svých zisků v Izraeli a po celém světě, po odečtení příslušných nákladů dle mezinárodně uznávaných účetních principů, společnost je považována za izraelskou společnost, pokud je její činnost řízena a kontrolována ve státě Izrael nebo zřízena podle jejích zákonů
- pokud taková společnost zaplatila daň z příjmu právnických osob v zahraničí, bude částka zaplacená v zahraničí odečtena z plateb daně v Izraeli, aby se zabránilo dvojímu zdanění
- neizraelské společnosti jsou zdaněny pouze z příjmu z Izraele.
- sazba daně z příjmů právnických osob dnes činí 23%

II. Daně z kapitálových výnosů**II.1. Daň z dividend**

- dividendy vyplácené izraelským fyzickým osobám a všem zahraničním příjemcům se zdaňují u zdroje sazbou 25 % (pokud akcionář drží méně než 10 % akcií) a sazbou 30 % (pokud akcionář drží více než 10 % akcií), pokud příslušná mezistátní smlouva nestanoví pro zahraniční subjekty jinak
- dividendy vyplácené mezi izraelskými společnostmi jsou ze zdanění vyjmuty

II.2. Daň z výnosu kapitálového majetku (Capital Gains Tax)

- zdaňování výnosů z cenných papírů: výnosy z cenných papírů (akcií a dluhopisů) kotovaných na telavivské burze a cenných papírů izraelských společností kotovaných na zahraničních burzách se zdaňují jednotnou sazbou ve výši 15 %, stejně zdaňují izraelští rezidenti i zahraniční cenné papíry obchodované na zahraničních burzách

• úroky z bankovních depozit a spořicíh účtů rezidentů včetně zahraničních měn a účtů vedených v zahraničí jsou nově zdaňovány sazbou 15 %.

III. Dan z přidané hodnoty (VAT)

- nejkomplexnější nepřímá daň, vztahuje na většinu výrobků a služeb, včetně dováženého zboží a služeb
- 1.10.2015 došlo ke snížení DPH z 18 % na 17 % z finální prodejní ceny
- odvedená daň se podobně jako v ČR snižuje o DPH zaplacenou při nákupu vstupů
- některé položky jsou osvobozeny od DPH, například nezpracované ovoce a zelenina, zboží určené k vývozu a služby zahraničním rezidentům

IV. Pojistné na sociální a zdravotní pojištění

- charakter daně mají též příspěvky národního pojištění (National Insurance Contribution/Bituach Leumi), které pokrývají též zdravotní pojištění
- zaměstnanec odvádí 3,5 -12 % ze své hrubé mzdy
- zaměstnavatel odvádí částku ve výši 3,45 -7,5 % vypočtenou z hrubé mzdy zaměstnance
- OSVČ platí 5,97% -17,83% z měsíčního příjmu do 43 370 NIS

V. Daň z nemovitostí

V.1. Daň z nákupu nemovitostí (Acquisition Tax)

- progresivní sazba 0 – 10 % z nákupní ceny obytných nemovitostí v závislosti na ceně nemovitosti:
- do 1 744 505 NIS - sazba 0%
- 1 744 505– 2 069 205 NIS - sazba 3,5%
- 2 069 205 - 5 338 290 NIS - sazba 5%
- 5 338 290 - 17 794 305 NIS - sazba 8%
- 17 794 305 NIS a více - sazba 10%

V.2. Daň ze zhodnocení pozemku/stavby (Betterment Tax)

- daň ze zhodnocení pozemku či stavby v důsledku změny územního plánu nebo vydání stavebního povolení ve výši 50 % reálného zvýšení ceny

V.3. Daň ze zhodnocení nemovitosti (Property Appreciation Tax)

- okolo 25 % z rozdílu prodejní a kupní ceny při prodeji nemovitosti

V.4. Daň z nájemného

- vybrané nájemné z bytových prostor přesahující do částky 5.030 NIS je od daně osvobozeno, nájemné přesahující uvedenou částku se zdaňuje sazbou 10 %
- vybrané nájemné z komerčních nemovitostí je zdaněno sazbou 30% z příjmu minus uznané uznatelné náklady

VI. Ostatní daně

VI.1. Clo

- celní sazba je stanovena v celním sazebníku
- pro výpočet celní sazby existuje několik metod: podle hodnoty zboží, specifického cla nebo kombinace obou metod při stanovení minimálních nebo maximálních sazeb
- clo není českým exportérům na izraelský trh v souladu s asociační dohodou mezi Evropskou unií, jejími členskými státy a Státem Izrael vyměřováno

VI.2 Místní daň

- municipální/místní daň (tzv. arnona) se vypočítává z užitné plochy nemovitostí a slouží k financování provozu místních úřadů i komunálních služeb (např. odvoz odpadů)

VI.3 Spotřební daň uvalená na dovozy (Purchase Tax on Imports)

- spotřební daň se vybírá z místně vyrobeného zboží a z dováženého zboží
- spotřební daň z místně vyrobeného zboží je vybírána z velkoobchodní ceny

-
- spotřební daň z dovozu se vybírá od dovozce v přístavu a vypočítává se podle hodnoty zboží (pro celní účely) plus určité procento zvané TAMA (navýšení základu pro výpočet daně), což zvyšuje hodnotu dováženého produktu na jeho velkoobchodní cenovou základnu
 - jednotlivé sazby daně a koeficienty navýšení jsou uvedeny v celním sazebníku

2. Zahraniční obchod a investice

Pro Izrael, stát s relativně malým objemem ekonomiky a limitovaným domácím trhem, je zahraniční obchod rozhodujícím činitelem pro fungování ekonomiky, pro jeho růst. Výrazným specifickým prvkem přitom je, že izraelské firmy nemohou vyvážet do zemí regionu (výjimku - i tak s velkými omezeními - představují Egypt a Jordánsko), neboť s většinou blízkovýchodních zemí nemá Stát Izrael navázány diplomatické styky. Izraelští exportéři/importéři jsou tak tradičně navyklí obchodovat se zeměmi daleko za horizontem bezprostředního geografického sousedství (USA, Asie, EU). Obchodní bilance z izraelského pohledu je tradičně deficitní, z pohledu platební bilance je tato nerovnost vyvážena pozitivním saldem plynoucím z běžných transferů.

Spojené státy americké jsou po Evropské unii nejvýznamnějším obchodním partnerem Izraele. Jsou rovněž hlavním zdrojem přílivu investic do Izraele. K plnému pochopení ekonomicko-strategického partnerství mezi oběma zeměmi je důležité rozumět těžko kvantifikovatelným ekonomickým a ideologickým vazbám. Americká židovská komunita (počtem téměř srovnatelná s židovskou populací v Izraeli) má velký podíl jak na úspěchu izraelských vývozců ve Spojených státech, tak i na zájmu Wall Streetu o izraelské technologické firmy.

Pozn.: Izrael je kolébkou obchodu s diamanty, které se hojně dovážejí (zejména z Belgie) a po následném opracování opětovně vyvážejí (zejména do Belgie). Obchodní bilance je tímto specifickým pohybem značně zatížena, zkrácena, izraelská přidaná hodnota je malá, objemy obchodované s ohledem na obecně vysokou cenu diamantů velmi vysoké. Izraelské statistiky jsou tak v důsledku běžně publikovány ve dvou verzích: jedna obchod diamanty zahrnuje, druhá je od něj „očistěna“. V následných dvou kapitolách pracujeme výlučně s daty, která obchod diamanty nezohledňují (v místním žargonu se používá termín „trade balance, diamonds excluded“).

Další ve statistikách nezachycenou vývozní komponentou (přinejmenším v její plné výši), která je pro izraelskou ekonomiku neméně důležitá, jsou vývozy zbrojního materiálu. Je všeobecně rozpoznávaným faktem, že obranný průmysl, jenž patří k absolutní světové špičce, představuje hybnou sílu nejen izraelských vývozců, nýbrž ekonomiky jako takové. Výši předmětných exportů (tak jako v případě jiných zemí) však oficiální statistiky nezahrnují.

Podkapitoly:

- 2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo
- 2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU
- 2.3. Komoditní struktura
- 2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)
- 2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)
- 2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

Celkový izraelský vývoz zboží zaznamenal v roce 2019 pokles o 4,2 %, zatímco dovoz zboží vzrostl o 0,4 %. V objemu izraelského průmyslového vývozu v roce 2019 převažovaly výrobky mid-tech (41%) a mhigh-tech (38%). Podíl vyvezeného zboží s nižší přidanou hodnotou dlouhodobě klesá. Mezi obchodními partnery převažuje EU (36% podíl na dovozu zboží do Izraele a 34% podíl na vývozu zboží z Izraele do EU) a Spojené státy (16% podíl na dovozu a 23% podíl na vývozu).

Obchodní bilance 2015–2019 (v mil. USD)

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz	53 534	52 188	53 000	54 060	51 789

Dovoz	61 337	65 064	68 006	75 623	75 925
Obrat	114 871	117 252	121 006	129 683	127 714
Saldo	-7 803	-12 876	-15 006	-21 563	-24 136

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Evropská unie je nejvýznamnějším obchodním partnerem Izraele. V roce 2019 se podílela na celkovém obchodním obrátu z 36 %, což představuje mírný pokles oproti předchozímu roku. Mezi obchodními partnery převažuje EU (36% podíl na dovozu zboží do Izraele a 34% podíl na vývozu zboží z Izraele do EU) a Spojené státy (16% podíl na dovozu a 23% podíl na vývozu). Podíl asijských zemí dlouhodobě stoupá, i když o poznání pomaleji, než by naznačovalo obecné povědomí (22% podíl na dovozu a 21% podíl na vývozu).

Nejvýznamnější obchodní partneři Izraele:

Zahraniční obchod Izraele (v mil. USD)	Dovoz do Izraele		Vývoz z Izraele		Obrat	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Spojené království	6 456	2 994	4 011	5 021	10 467	8 015
Německo	5 725	5 528	1 754	1 667	7 479	7 195
Nizozemsko	3 467	2 857	2 284	2 185	5 751	5 042
Švýcarsko	5 058	5 567	234	480	5 321	6 047
Turecko	3 055	3 174	1 903	1 762	4 958	4 936
Itálie	2 991	2 772	939	940	3 930	3 712
Francie	2 307	2 043	1 379	1 545	3 686	3 588
Belgie	2 127	3 570	757	1 631	2 884	5 201
Spojené státy	9 530	12 273	10 940	15 856	20 470	28 129
Čína	7 191	6 721	4 692	4 714	11 883	11 435
Indie	824	1 100	1 161	1 989	1 985	3 089
Hong Kong	1 632	1 810	534	2 964	2 166	4 774
Česká republika	1 017	953	280	253	1 297	1 206

Zdroj: Izraelský statistický úřad, www.cbs.gov.il

(ČSÚ - pro Českou republiku)

2.3 Komoditní struktura

Izraelské vývozy jsou charakterizovány svojí vysokou přidanou hodnotou, jejich tahouny jsou nyní medium-high-tech produkty. V roce 2019 představovaly mimo diamantů nejdůležitější exportní položku produkty chemického a petrochemického průmyslu, poté elektronika, zejména medicínská, homeland security a výpočetní (v Izraeli se mj. vyrábí mikroprocesory společnosti Intel). Další tradičně významným exportním sektorem jsou farmaceutické produkty (Izrael je sídlem největší generické společnosti Teva Pharmaceuticals), dále optická zařízení a ovoce a zelenina.

Na straně dovozu se vymykají strojní zařízení (12 % z celkových dovozů) a automobily (4,4%). Izrael je výrazným dovozcem minerálních paliv a ropy (14 %), plastů a organických chemikálií. Izrael je jedním ze světových center zpracování diamantů a obchodu s nimi, z praktických důvodů se v běžných statistikách diamanty nevykazují.

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

V rámci Izraele jsou různé - především daňové - výhody poskytovány ve svobodných přístavech (Free Port Zones) v Haifě (Kishon Port), Ašdodu a Eilat. Vláda Izraele však již během roku 2004 deklarovala omezení těchto výhod a následně v průběhu 2005/2006 začala dříve udělená privilegia rušit zejména v Haifě a Ašdodu.

Izrael má uzavřeny dohody o volném obchodu s USA, EU (jako součást asociační dohody), ESVO/EFTA, Kanadou, Tureckem, Mexikem, Kolumbií a se členskými státy uskupení Mercosur. Mezi Izraelem a Palestinskou národní správou byla na základě Prozatímních dohod, resp. tzv. Pařížského protokolu o ekonomické spolupráci, vytvořena quasi-celní/měnová unie, která ovšem v důsledku druhé intifády měla ve svém fungování kritické mezery. Izrael má dále uzavřené preferenční obchodní dohody s Jordánskem a řadou dalších zemí - ty ale nespadají do kategorie dohod o volném obchodu.

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Své pobočky nebo/a výzkumná pracoviště v posledních letech rozšířily nebo úplně nově vybudovaly mnohé nadnárodní korporace. Přesná teritoriální struktura není izraelskými úřady publikována, nicméně z amerických společností jsou to např.: Microsoft, Pratt & Whitney, AOL Time Warner, Intel, IBM, Boeing Enterprises, Cisco Systems, GE, Lucent, 3Com, Hewlett Packard, Merrill Lynch, Motorola a Sun Microsystems. Z nadnárodních firem s evropskými kořeny se v Izraeli prostřednictvím různých vývojových center usídlily Daimler Chrysler, Volvo, Cable & Wireless, Baan, Volkswagen, Deutsche Telekom, L'Oreal, British Telecom, Danone, Ares Sereno a Unilever. Z asijských mamutích podniků jsou ve Státu Izrael přítomny Sony, Samsung Electronics, Daewoo, Nomura, Nissho Iwai, LG Group, Toyo Ink, Hyundai, Acer Computers, Sumitomo Trading, Fuji, Honda, Toyota, Mazda, Subaru a Hutchison.

V roce 2019 investovaly zahraniční fyzické osoby a subjekty v Izraeli 22,78 mld. USD. Oproti roku 2018 se jedná o nárůst o 4,5 mld. USD. V drtivé většině se jedná o přímé investice do soukromého nebankovního sektoru.

V loňském roce investovaly izraelské fyzické osoby a subjekty v zahraničí 25,35 mld. USD. Oproti roku 2018 se jedná o nárůst o 5,67 mld. USD. Struktura izraelských investic v zahraničí byla v roce 2019 následující: 33,8 % přímé zahraniční investice, 26 % portfoliové investice, 26 % rezervní aktiva 0,3 %. Zbytek tvoří investice do finančních derivátů a ostatní investice. Většina z izraelských zahraničních investic směřovala do soukromého nebankovního sektoru.

Americké investice jsou v Izraeli považovány za nejvíce konzistentní a stabilní, lze proto očekávat, že američtí investoři budou výrazně vidět na izraelské investiční scéně i v roce 2020. Americké reformy daně z příjmu právnických osob nebudou mít vliv na rozsah na stahování amerického kapitálu z izraelských špičkových společností; nicméně američtí investoři mohou očekávat, že se izraelské startupy budou ve větší míře registrovat ve Spojených státech nebo tam přesunou významnou část podnikání. Akvizice izraelské firmy Netafim mexickou skupinou Mexichem předznamenala

zvýšený zájem latinské Ameriky o izraelské technologie. Tento trend bude pokračovat i v příštích letech.

Izraelské technologické startupy přilákaly v roce 2019 investice v rekordní hodnotě 8,3 mld. USD. Jedná se o cca. 30 % růst oproti roku 2018 (6,35 mld. USD). Počet transakcí v roce 2019 byl 522, oproti 532 v roce 2018. Většina investic putovala hlavních odvětví – cybersecurity, fintech, autonomních vozidel a umělé inteligence.

Název odvětví	podíl na celkových investicích
Telekomunikace, počítačové programování a poradenství a související činnosti, informační činnosti	20,77%
Výroba počítačů, elektrických zařízení, elektronických a optických přístrojů a zařízení	17,65%
Vědecký výzkum a vývoj	17,51%
Finanční služby, kromě pojišťovnictví a penzijních fondů	8,61%
Výroba základních kovů, hutních a kovodělných výrobků	6,90%
Výroba ropných produktů, chemikálií a léčiv	5,23%
Činnosti v oblasti nemovitostí	4,70%
Velkoobchod a obchod a opravy motorových vozidel	2,37%
Pojištění a penzijní fondy a pomocné činnosti související s finančními činnostmi	2,26%
Výroba potravinářských výrobků, nápojů a tabákových výrobků	2,20%
Zpracování diamantů	1,47%
Služby pro řízení podniků a poradenství v oblasti řízení	1,22%
Stavebnictví	1,17%
Výroba strojů a zařízení	1,14%
Jiná výroba	1,07%
Výroba pryžových a plastových výrobků	1,02%
Architektonické a inženýrské činnosti a technické zkoušky a analýzy	0,60%
Výroba motorových vozidel a ostatních dopravních prostředků a zařízení	0,55%
Výroba textilu, oděvů, usní a souvisejících výrobků a zpracování kůže	0,45%
Maloobchod, kromě motorových vozidel a motocyklů	0,42%
Ubytovací služby	0,38%
Reklama a průzkum trhu	0,37%
Výroba jiných, nekovových produktů	0,32%
Pronájem a operativní leasing	0,24%
Výroba a vysílání filmů, televize, rádio a hudba	0,22%
Služby ve zdravotnictví	0,17%
Právní a účetnické činnosti	0,15%
Lodní a letecká doprava, skladování a vedlejší činnosti v dopravě	0,14%
Publikační činnost	0,13%
Výroba dřevěných, korkových a slaměných výrobků a	0,08%

nábytku, papíru a výrobků z papíru	
Administrativní, kancelářské podpora a jiné podpůrné činnosti pro podnikání	0,08%
Vzdělávání	0,07%
Bezpečnostní a pátrací činnosti, služby související se stavbami a úpravou krajiny	0,06%
Další obchodní služby	0,06%
Tvůrčí, umělecké a zábavní, knihovny, archivy a sběratelské činnosti	0,05%
Činnosti sdružení a spolků	0,05%
Hazardní hry a sportovní aktivity	0,05%
Ústavní péče a sociální péče	0,03%
Personalistika a činnosti související se zaměstnáním	0,03%
Celkem	100,00%

V letech 2014 až 2017 rozhodla izraelská vláda o rozsáhlé privatizaci. V Izraeli stále existuje velké množství státních podniků s celkovými tržbami přesahujícími 75 miliard šekelů (1 NIS = cca. 7,06 Kč). Kabinet rozhodl o postupném prodeji podílů ve státních společnostech v hodnotě 15 mld. NIS, a to až do výše 49%. Privatizace prostřednictvím emise na hlavním akciovém trhu probíhala v období let 2016-2019. Přístavy a zbrojařské firmy jsou prodávány ve veřejné soutěži mimo akciové trhy. Cílem izraelské vlády je také vytvoření nového mechanismu, který by umožnil méně politizovanou volbu členů dozorčích rad. Mimořádné příjmy státního rozpočtu jsou použity na financování podpory bydlení pro mladé rodiny a na obsluhu státního dluhu, resp. jeho snížení. V první etapě zahrnoval prodej společnosti Izraelské plynovody, přístav v Ašdodu, Izraelskou poštu, Izraelský vojenský průmysl (Israel Military Industries) a několik menších firem. Do druhé etapy rozhodla vláda o privatizaci Izraelských železnic, vodárenské firmy Mekorot, přístavu v Haifě a Izraelského leteckého a vesmírného průmyslu (Israel Aerospace Industries). Ve třetí etapě by mělo být privatizováno „rodinné stříbro“, tj. zbrojařská firma Rafael a dominantní energetická společnost - Israel Electric Corporation. Přestože v Izraeli probíhá privatizace, účast českých subjektů je nepravděpodobná. Důvodem je skutečnost, že se jedná obvykle o privatizaci státních podílů na klíčových velkých společnostech, kde kromě preference domácích investorů (vč. stávajících spoluvlastníků s opčním právem) bude překážkou hlavně nedostatečná kapitálová pozice případných českých investorů. Izraelský stát ve většině případů hledá pro privatizované společnosti finančně silného strategického partnera.

Přímé zahraniční investice v Izraeli (členění dle země původu)	
Spojené státy	27,65%
Nizozemsko	17,11%
Kajmanské ostrovy	14,20%
Kanada	5,80%
Maďarsko	8,51%
Singapur	5,22%
Spojené království	4,40%
Lucembursko	4,32%
Švýcarsko	3,81%
Bermudy	2,26%
Švédsko	1,66%
Francie	0,82%
Lichtenštejnsko	0,50%
Irsko	0,80%
Guernsey	0,31%
Německo	0,44%

Mexiko	0,52%
Itálie	0,37%
Belgie	0,59%
Hong Kong	0,15%
Uruguay	0,17%
Americké Panenské ostrovy	0,07%
Gibraltar	0,12%
Panama	0,03%
Dánsko	0,05%
Indie	0,03%
Britské Panenské ostrovy	0,09%
Svět celkem	100,00%

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Izraelská vláda podporuje příliv zahraničních investic a snaží se o vytvoření co nejpříznivějších podmínek. Více než deset let již prakticky neexistují omezení a izraelská administrativa povoluje v podnikatelské činnosti až 100% zahraniční vlastnictví - výjimky tvoří obranný průmysl (zahraniční podíl není možný vůbec), mezinárodní telekomunikační služby (maximálně 74% zahraniční podíl) a bezdrátové telekomunikační služby (až 80% podíl). Zahraniční investice jsou především v gesci Ministerstva průmyslu, obchodu a práce resp. jeho agentur Israel Investment Authority a Investment Promotion Center, které napomáhají komunikaci mezi investory a izraelskými subjekty. Schvalování zahraničních investičních projektů, které se ucházejí o statut umožňující poskytnutí investičních výhod, provádí Ministerstvo průmyslu a obchodu.

V Izraeli neexistují ani žádná omezení pro nerezidenty týkající se nákupu nemovitostí či cenných papírů. Pro zahraniční investory je neopominutelným pozitivním faktorem skutečnost, že Izrael má uzavřenu řadu dohod o volném obchodu. Izraelská vláda vytváří obecně výhodné podmínky pro investování, obzvláště do okrajových méně rozvinutých oblastí země. Preferuje přitom investiční projekty (zahraniční i domácí), které jsou proexportní, prorůstové, zaměřené na vývoj nových technologií (high-tech), které vytvářejí nové pracovní příležitosti nebo které jsou situovány v méně rozvinutých částech země. Geografické preference jsou přitom odstupňovány podle tří zón, z nichž prioritní je vládou označovaná oblast A zahrnující Negevskou poušť, oblast Horní Galileje, údolí Jordánu a Jeruzalém (v hlavním městě pouze pro hi-tech projekty). Dále následují regiony v Dolní Galileji a na severní části Negevu (oblast B). Ostatní části země nejsou preferovány např. hustě obydlená oblast okolo Tel Avivu a podél pobřeží Středozemního moře (všechno oblast C). V jednotlivých oblastech jsou i vybrané lokality mající vyšší stupeň priority než okolí.

Na základě individuálního posouzení jednotlivých projektů pak příslušné orgány mohou poskytnout dva typy výhod:

- Grantové programy administrované Ministerstvem průmyslu, obchodu a práce
- Daňové programy spravované jednotlivými daňovými ředitelstvími

Rozsah výhod závisí na velikosti investice (v zásadě se jedná o tři skupiny investic: do 140 mil šekelů, 140 - 500 mil. šekelů a nad 500 mil šekelů). Granty na výstavbu a nákup zařízení mohou dosáhnout 10 - 24% z hodnoty investice, daňové úlevy nebo prázdny mohou činit 2 - 10 let, další pobídky mohou mít formu úvěrových garancí, zrychlených odpisů nebo exportních úvěrů. Zahraniční investory se vláda snaží přilákat dodatečnými výhodami pro firmy, kde drží alespoň 25% podíl. Uplatňuje se pro ně snížená daň z dividend (15%) a z příjmů právnických osob (10 - 25% dle podílu zahraničního kapitálu).

Celý systém podpor je doplněn rovněž soustavou grantů pro tvorbu nových pracovních míst. Maximální podpora na

jedno nově vzniklé pracovní místo činí přibližně 440 USD měsíčně, přičemž je ohraničena maximálním vyplaceným limitem ve výši 26 000 USD na zaměstnance (je tedy poskytována maximálně pět let). K získání této podpory musí investor vytvořit minimálně 25 nových pracovních míst v oblasti A nebo 50 nových pracovních míst v oblasti B. Zcela speciální pozornost věnuje Izrael nadnárodním společnostem s celosvětovým ročním obrátem přesahujícím 3 mld. USD. Pro takovéto významné investory nabízí při minimální investici 130 mil. USD nulovou podnikovou a dividendovou daň po dobu deseti let.

Významným prvkem podporujícím příliv zahraničního kapitálu je rozvinutý kapitálový trh, byť s určitými omezeními. Vysokou úroveň odpovídající standardům USA má regulace trhu prostřednictvím Israel Securities Authority (ISA). ISA také účinně prosazuje plnění informačních povinností emitenty. Hlavním domácím a jediným veřejným trhem cenných papírů je v Izraeli Telavivská burza (TASE - Tel Aviv Stock Exchange). Kromě toho je celá řada cenných papírů předních izraelských společností (především nejvýznamnějších holdingů a hi-tech firem) obchodována na burze v New Yorku, resp. na americkém trhu Nasdaq. Důsledkem je značná citlivost izraelské ekonomiky na výkyvy na amerických kapitálových trzích, která se spolupodepsala na jejím propadu v posledních dvou letech. Od roku 2000 je též možná dvojí kotace cenných papírů izraelských firem jak na americkém, tak na izraelském trhu.

Detailní informace pro investory a potenciální zájemce o investiční pobídky:

- www.investinisrael.gov.il Investiční centrum
- www.ishitech.co.il Izraelský hi-tech a investiční report
- www.matimop.org.il Informace pro investory do R&D

3. Vztahy země s EU

Izrael je od poloviny 60. let 20. století strategickým spojencem Spojených států amerických v regionu Blízkého východu, každoročně je mj. příjemcem americké vojenské pomoci, která v roce 2019 činila 3,8 mld. USD. Vztahy s evropskými zeměmi jsou od téhož období v rovině politické předmětem častých sporů, jež se generují zejména z izraelského postoje k blízkovýchodnímu mírovému procesu, z postoje, který EU za časté shledává „málo snaživým“. V rovinách ostatních nicméně probíhá čilá spolupráce; počínaje rokem 2000 je rámec vzájemných vztahů určován Asociační dohodou, která prakticky zcela liberalizovala obchod mezi EU a Izraelem. Izrael je rovněž zapojen do četných unijních vědecko-výzkumných programů a organizací, jakými jsou FP7, Euréka, Galileo, ESA, resp. Horizont 2020.

Podkapitoly:

- 3.1. [Zastoupení EU v zemi](#)
- 3.2. [Obchodní vztahy země s EU](#)
- 3.3. [Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU](#)

3.1 Zastoupení EU v zemi

Adresa úřadu:

Paz Tower, 16th floor
5-7 Shoham Street
Ramat Gan 52521

Poštovní adresa:

P.O.Box 3513
Ramat Gan 52136
Israel
Tel.: (972) 03-6137799
Fax: (972) 03-6137770
E-mail: delegation-israel@eeas.europa.eu

Úřední hodiny: pondělí až čtvrtek 9:30 - 16:30, pátek 9:00 - 12:00

3.2 Obchodní vztahy země s EU

V rámci EU jsou hlavními obchodními partnery Izraele (vývoz i dovoz) Německo, Belgie, Nizozemsko, Itálie, Velká Británie, Francie. Česká republika je na osmém místě v pořadí unijních exportérů (a to na základě srovnání dle izraelských statistik, česká čísla jsou vyšší!), na dovozech se podílí relativně málo.

Evropská komise přistoupila v roce 2014 ke zpřísnění podmínek dovozu některých potravinářských produktů do EU s označením místa původu mimo mezinárodně uznané hranice Izraele. V červnu 2014 vstoupil v platnost zákaz dovozu drůbeže, od 1.1.2015 není možné dovážet mléčné produkty, a od 1.2.2015 ani rybí produkty. K zákazu dovozu mléčných a veškerých masných výrobků do EU od izraelských subjektů ze Západního břehu Jordánu, vč. východního Jeruzaléma a Golanských výšin, využila Evropská komise kličku, která spočívá v neuznání pravomocí izraelských inspekcí za linii příměří z roku 1949. Brusel tak v souvislosti se zákazem odmítá mluvit o bojkotu či embargu, ale poukazuje na "technickou překážku". Evropská komise současně varovala, že snaha obejít opatření, např. přesunem zboží ke zpracování mimo kontroverzní území, by mohla znamenat plošný zákaz dovozu předmětných potravinářských produktů z Izraele.

Podle zjištění ZÚ je prakticky veškerá potravinářská výroba z "nelegálních osad" určena pro vnitřní trh Izraele - zákaz tak má zanedbatelný ekonomický vliv. Izraelští farmáři na "okupovaném území" do EU už delší dobu prakticky nic nevyváží (většina zemědělské produkce nachází své odběratele v Rusku, týká se to např. 90% paprik, jedinou významnější výjimkou jsou datle, z nichž 60% je vyváženo do EU). Může za to dodatečné clo, které unijní celníci uplatňují na zboží s původem mimo území Izraele, na něž se nevztahuje dohoda o evropsko-izraelském partnerství z r. 2004 (rozšířena v r. 2005 na většinu farmářských výrobků). Ministerstvo zahraničí nicméně subjektům ze Západního břehu a Golanských výšin uložilo nevyvážet uvedené zboží do EU.

Po krachu izraelsko-palestinských mírových rozhovorů v dubnu 2014 izraelská vláda očekávala postupné zhoršování možností vývozu i dalšího zboží do EU, ale tyto předtuchy se nenaplnily a EU posílila pozici nejvýznamnějšího obchodního partnera Izraele.

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

Izrael není příjemcem rozvojové pomoci, ale participuje na několika programech ekonomické spolupráce, vč. Partnerství pro mír (podpora občanské společnosti), Technická spolupráce a instrument pro výměnu informací, regionální programy Euromed, Erasmus+, a jiných (aktuální seznam projektů je zveřejněn na adrese <http://eeas.europa.eu/delegations/israel>).

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Doprovodným jevem dobrých vztahů mezi ČR a Izraelem je intenzivní spolupráce v ekonomické a kulturní oblasti, v cestovním ruchu, ve vědě a výzkumu. Od znovunavázání diplomatických styků v roce 1990 se obchodní a ekonomické styky mezi Českou republikou a Státem Izrael konzistentně aktivizují a v současnosti lze oprávněně a bez nadsázky tvrdit, že v turbulentním regionu Blízkého východu není z pohledu ČR významnějšího partnera než Státu Izrael. Obchodní výměna rok do roku narůstá, na rozdíl od mnoha dalších blízkovýchodních zemí je oboustranná, tj. substantivní jsou vývozy obou zemí.

Z českého pohledu je zajímavé, že naše vývozy se z komoditního pohledu v průběhu let svým charakterem pozvolna mění a čím dál větší podíl zaujímají exportní položky s vyšší přidanou hodnotou. Daří se zejména našemu automobilovému průmyslu. Vozidla vyrobená v ČR a na Slovensku představují nyní téměř čtvrtinu izraelského automobilového trhu. Vedle čisté obchodní výměny není pro ČR nezajímavý ani příjem plynoucí z izraelské incomingové turistiky. Izraelci patří do TOP 20 zemí navštěvujících ČR a v roce 2019 jich k nám zavítalo přes 160 tisíc. Průměrná doba jejich pobytu, cca 4 dny, přitom patří k vůbec nejdelším. Za velkým počtem izraelských návštěvníků stojí stále větší oblíbenost České republiky, jako atraktivní a bezpečné turistické destinace. V neposlední řadě je třeba zmínit i relativně vysoké investice, které izraelští investoři alokují v ČR. Prim hrají developerské projekty, evidujeme ale rovněž investice v potravinářském či farmaceutickém průmyslu, v textilním průmyslu nebo v oblasti ICT.

Podkapitoly:

- 4.1. [Balance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Balance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

Obchod mezi ČR a Izraelem je prakticky zcela liberalizován. Omezením trhu je jeho relativně malá velikost a velká dopravní vzdálenost. Česká republika nepatří mezi největší obchodní partnery Izraele (v obchodu nicméně výrazně převyšuje Polsko, Rakousko, Maďarsko i Slovensko), ale vysoce pozitivní obchodní bilance ve prospěch ČR vypovídá o tom, že se čeští exportéři umí prosadit na zdejším náročném trhu. V roce 2019 se jednalo o čtvrtý nejvýznamnější mimoevropský exportní trh – po Spojených státech, Japonsku a Číně. České firmy pro srovnání vyvezou do Izraele o polovinu více zboží než do Indie, resp. několikanásobně více než do Kanady či Brazílie. Objem obchodní výměny v roce 2019 dosáhl hodnoty přesahující 27 mld. Kč. V loňském roce bylo z ČR do Izraele vyvezeno zboží za 22 mld. Kč, což představuje meziroční pokles o 0,88 %. Ve stejném období poklesla hodnota izraelského vývozu do ČR o 3,48 % na 5,7 mld. Kč. Saldo obchodní bilance dosáhlo 16 mld. Kč ve prospěch ČR. Z pohledu našich tradičních exportních komodit je významný útlum odvětví, jako jsou kovovýroba, textilní a oděvní průmysl, obuvnictví, chemická výroba, resp. přesun těžiště tvorby HDP do oblasti vyspělých technologií.

	vývoz v tis. Kč	změna	dovoz v tis. Kč	změna	obrat v tis. Kč	změna	Saldo v tis. Kč
2015	17 395 897	26,5%	5 561 541	-6,1%	22 957 438	16,69%	11 834 356
2016	23 594 633	35,6%	6 053 259	8,8%	29 647 892	29,14%	17 541 374
2017	24 228 943	2,7%	6 523 239	7,8%	30 752 182	3,7%	17 705 704
2018	22 094 206	-8,81%	6 001 797	-7,9%	28 096 003	-8,63%	16 092 409

2019	21 897 728	-0,88%	5 792 747	-3,48%	27 690 475	-1,44%	16 104 981
------	------------	--------	-----------	--------	------------	--------	------------

Zdroj: ČSÚ, www.czso.cz

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

Vyvezené zboží z ČR do Izraele v roce 2019	Hodnota (tis. Kč)	Podíl na vývozu
Motorová vozidla	12 453 193	56,9%
Stroje na automatické zpracování dat, snímače	2 924 919	13,4%
Odborné, vědecké a řídicí přístroje	1 122 982	5,1%
Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče	605 968	2,8%
Různé výrobky	578 220	2,6%
Zařízení pro telekomunikaci a reprodukci zvuku	496 336	2,3%
Stroje a zařízení k výrobě energie	416 726	1,9%
Papír, lepenka a výrobky z nich	368 472	1,7%
Stroje a zařízení užívané v průmyslu	325 425	1,5%
Kovové výrobky	316 545	1,4%

Zdroj: ČSÚ, <https://www.czso.cz/>

Osobní motorová vozidla a dynamika růstu jejich vývozu z ČR do Izraele si zaslouží podrobnější komentář.

S více než 21.000 prodanými automobily ročně je ŠKODA AUTO nejúspěšnější evropská značka. Izraelci kupují více škodovek než Italové či Indové. Statistika dovozů motorových vozidel do Izraele za rok 2016 poskytuje nevšední obrázek. Tradiční automobilové velmoci, jakými jsou Německo, Spojené státy a Francie, které před několika lety dominovaly zdejšímu trhu s osobními motorovými vozidly, byly z předních pozic zcela vytlačeny ČR, Tureckem, Slovenskem a Maďarskem. Vozidla vyrobená v ČR a na Slovensku představují nyní téměř čtvrtinu izraelského automobilového trhu. Nadvláda značek Hyundai, Škoda a Kia je patrná i u vozového parku taxislužeb a státní policie.

V roce 2016 patřilo v počtu nových registrací první místo vozidlům vyrobeným v Jižní Koreji (16 %). ČR je s tržním podílem 14 % na třetím místě, v těsném závěsu za Japonskem (15 %). Čtvrtá příčka patří Turecku (11 %), následovaném Slovenskem (8 %) a Španělskem (6 %). Pro srovnání tržní podíl Německa a Velké Británie poklesl k pěti procentům. Americká vozidla na celkovém dovozu představují méně než dvě procenta.

V období leden–září 2016 patřilo v počtu nových registrací první místo vozidlům vyrobeným v Jižní Koreji (16 %). ČR je s tržním podílem 14 % na třetím místě, v těsném závěsu za Japonskem (15 %). Čtvrtá příčka patří Turecku (11 %), následovaném Slovenskem (8 %) a Španělskem (6 %). Pro srovnání tržní podíl Německa a Velké Británie poklesl k pěti procentům. Americká vozidla na celkovém dovozu představují méně než dvě procenta.

Zatímco v nejoblíbenější kubatuře 1.301–1.750 ccm ČR s osmi procenty tržního podílu relativně zaostává (např. Slovensko je s 12 % třetí), u motorů s objemem 1.751–3.000 ccm dosáhla se šestnácti procenty v Česku vyrobená vozidla na pomyslnou stříbrnou příčku za Japonskem (41 %). V kategorii 1.001–1.300 ccm, která je u izraelských řidičů třetí nejoblíbenější, patří ČR (21 %) v globálním ranku dokonce první místo. Následují Jižní Korea, Turecko a Indie.

Spojené státy uhájily pozici automobilové jedničky (tržní podíl 41 %) pouze v segmentu pick-upů a sportovně-užitkových automobilů s objemem motoru nad 3.000 ccm. Do uvedené kategorie nicméně spadá pouhé 1,7 % dovezených vozidel. Prosadit se dokázali i výrobci z Japonska (18 %), Kanady (17 %) a Jižní Koreji (13 %). Německo se sedmi procenty tržního podílu je v této kategorii jediným evropským zástupcem. Dovozům autobusů vévodí Německo (43 %), následované Čínou (23 %) a Švédskem (14 %). V kategorii nákladních automobilů je u položky země původu nejčastěji uvedeno Španělsko (18 %), resp. Thajsko (17 %). S odstupem následují Německo (12 %) a Francie (11 %).

Dovezené zboží z Izraele do ČR v roce 2019	Hodnota (tis. Kč)	Podíl na dovozu
Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče	967 171	16,7%
Zařízení pro telekomunikaci a reprodukci zvuku	604 002	10,42%
Kovové výrobky	582 750	10%
Různé výrobky	432 829	7,5%
Odborné, vědecké a řídicí přístroje	372 404	6,4%
Chemické prostředky a výrobky	258 875	4,5%
Stroje a zařízení užívané v průmyslu	203 016	3,5%
Plastické hmoty v neprvotních formách	195 744	3,4%
Kancelářské stroje na automatické zpracování dat	186 240	3,2%
Anorganické chemikálie	174 437	3%

Zdroj: ČSÚ, <https://www.czso.cz/>

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

Přesnou bilanci výměny služeb mezi ČR a Státem Izrael ČNB nepublikuje. Obecně lze říci, že co se týká příjmů ze služeb, hlavními položkami je cestovní ruch a doprava, které tvoří její majoritní část. Z výše uvedeného vyplývá i seznam českých firem, které služby do Izraele exportují. Jedná se především o Travel Service. V roce 2019 cestovalo 4,3 milionu izraelských občanů za hranice země. Příjmy z incomingové turistiky jsou jednoznačně vyšší na straně ČR, kterou v roce 2019 navštívilo 161 217 (meziroční pokles o 0,9%) Izraelců. V počtu přenocování (594 707) v ČR se Izrael řadí na čtrnáctou příčku (před Rakousko). Z mimoevropských zemí je Izrael za Spojenými státy Čínou a Jižní Koreou na čtvrtém místě. V průměrné délce pobytu v ČR jsou izraelští turisté s průměrnými 3,7 dny pobytu v ČR na třetím místě, a to za návštěvníky ze Saudské Arábie a Ruské federace. Většina turistů (80 %) míří do Prahy, ruskojazyčná klientela oblibuje i české lázně.

Čeští turisté v Izraeli jsou z čistě izraelského pohledu naopak poměrně "okrajovou" záležitostí. Jejich počty až do roku 2016 dlouhodobě stagnovaly. Zatímco před rokem 2010 se pohybovaly kolem 20 tis. ročně, v roce 2016 počet klesl na cca 17 000 turistů z ČR. V roce 2017 se zvýšil počet turistů na 25 000 a v roce 2018 na 35 000 turistů (nárůst o 40% oproti předchozímu roku). V roce 2019 se číslo vyšplhalo na 36 500 turistů, z nichž na 4 100 přicestovala do Izraele pouze na jednodenní výlet z letovisek na jihu Egypta. Převážná většina návštěvníků z ČR (29 000 v roce 2019) přicestuje do Izraele letecky.

Na celkovém počtu návštěvníků Izraele se v roce 2019 ČR podíla z 0,7% (Slovensko 0,5%, Rakousko 1%, Polsko 3,6%). Čeští poskytovatelé služeb v přístupu na IL trh nesignalizují žádné výraznější překážky. Dá se předpokládat, že v budoucnosti naroste spolupráce i v oborech, ve kterých je Izrael tradičně silný, tj. v telekomunikacích, softwarovém

inženýrství atd.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Z českých firem je na trhu tradičně nejvýznamněji zastoupena prostřednictvím výhradního prodejce (izraelská firma Champion S.C.O. Car) Škoda Auto a.s.. Také další společnosti jako např. výrobci železa a oceli či některé strojírenské firmy a pivovary mají v Izraeli výhradní místní partnery (reprezentanty, distributory). Svou pobočku otevřela v Izraeli v březnu 2009 společnost Y Soft s.r.o. Její špičková tisková řešení pro korporace a státní sféru tak mohou najít uplatnění i na zdejším trhu.

V roce 2012 zřídily v Izraeli svoji pobočku ostravská firma DAP Services a pražská Dekonta a.s., jež poskytuje ekologické/sanační služby a poradenství. Na izraelský trh se dále aktivně zaměřují společnosti Moravia Steel, Třinecké železářny, Meopta, Barum Continental, Tatra, Sellier a Bellot, Zentiva, Olšanské papírny a další. Pro české firmy je izraelský trh zajímavý, ale uvědomují si, že je to trh počtem zákazníků malý a velmi náročný. Přímá spolupráce s izraelskými partnery (agenty, distributory) není ze zákona povinná, je nicméně podmínkou takřka nutnou pro dlouhodobé uplatnění v teritoriu.

Co se týká izraelských výrobních firem exportujících do ČR, aktivní v uplynulých letech byly především společnosti Netafim (produkující závlahové systémy), Osem (potravinářský průmysl - viz níže), Iscar (výrobce kovoobráběcích nástrojů), Teva (farmacie - viz níže), high-tech společnosti (Comverse, M Systems Flash Disk, Alvarion, E.C.I Telecom a Ness) či Radware (telekomunikační zařízení), jedna z dceřinných společností gigantického RAD Group. Pro rozvoj vzájemných obchodních vztahů jsou rovněž důležité aktivity izraelských investorů v ČR. Jde především o stavební a developerské firmy, které investují do výstavby bytových domů, obchodních středisk a kancelářských budov. Mezi investičními firmami v oblasti nemovitostí se zejména v Praze, ale i v Karlových Varech a dalších městech etablovaly nebo trh úzce sledují společnosti Africa Israel Investments, Kardan, Dankner Investments či B.S.R. Europe. Firma HMG, která patří izraelské firmě Jafit, vybudovala na pražském náměstí Republiky luxusní hotel King's Court, hotel byl slavnostně otevřen v létě roku 2009, výše investice se odhaduje na 1,3 mld. Kč. Společnost Daramis stojí za několika developerskými projekty v Praze, např. Marina Island, Zelené Město, Beranka, Karlín Park, resp. za projektem Unicity v Plzni.

Patrně nejviditelnější průmyslové investice na CZ trhu představují aktivity společností OSEM a Teva Pharmaceuticals. Potravinářská společnost Osem (v Izraeli reprezentující Nestlé) v jejímž vedení jsou bratři Propperové, kteří mají kořeny i v ČR, postavila v průmyslové zóně u Teplic továrnu na zpracování sóji. Náhrady masných produktů z tohoto podniku jsou určeny pro řadu evropských trhů, především pak pro Německo a Francii. Investice v první fázi dosáhla výše 30 mil. USD a přinesla zaměstnání 200 pracovníkům. Tivall továrnu otevřel v květnu 2007, s jejím fungováním panuje v IL centrále spokojenost a zvažuje se dodatečné rozšíření kapacity továrny. Významnou společností ve vzájemném obchodu je největší světová generická společnost Teva. V březnu 2008 ohlásila společnost investici do další výstavby výrobního závodu v Opavě přesahující v první etapě 1 mld. Kč. Jedná se přitom o vůbec největší investici do farmaceutického průmyslu po roce 1989. V roce 2012 vstoupila na český textilní trh izraelský gigant Delta Galil, který získal majoritní podíl v havlíčkobrodské firmě Pleas a.s.

Potenciál existuje v uzavírání strategických partnerství za účelem podnikání ve třetích zemích, a to zejména těch, kde jsou české subjekty pevně etablovány, a na jejichž trhy nemají izraelské firmy jednoduchý přístup. Od izraelských firem bychom se mohli učit využívat kyberprostoru k realizaci inovativních projektů či schopnosti zaujmout zahraniční investory. K pozici Izraele v odvětví kybernetické bezpečnosti s obdivem vzhlíží i v oblasti IT jinak hegemonický Silicon Valley. Světový prim si vysloužily i některé sofistikované technologie obranného průmyslu. Propojení zahraničního kapitálu s akademickým prostředím, vědy a výzkumu s armádou i civilním sektorem, a v neposlední řadě všudypřítomným inovativním duchem, zde vytvořilo živnou půdu pro mimořádně dynamické podnikatelské prostředí.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

V souvislosti se vstupem ČR do EU byly k 1. květnu 2004 vypovězeny ty smluvní dokumenty, které byly v rozporu se závazky vyplývajícími z unijního práva. K témuž datu začala ČR uplatňovat obchodní články Asociační dohody mezi Evropskou unií, jejími členskými státy a Státem Izrael (Euro-Mediterranean Agreement).

Dále jsou v platnosti tyto smlouvy:

- Dohoda mezi vládou ČSFR a vládou Státu Izrael o letecké dopravě (Jeruzalém, 24. 4. 1991).
- Smlouva mezi ČR a Státem Izrael o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu (Jeruzalém, podpis 12. 12. 1993, účinnost od 23. 12. 1994).
- Dohoda o spolupráci v zemědělství mezi vládou ČR a vládou Státu Izrael (Praha, podpis 12. 1. 1996, účinnost od 29. 4. 1996).
- Dohoda mezi vládou ČR a Státem Izrael o vzájemné pomoci v celních otázkách (Jeruzalém, 2. 9. 1997).
- Dohoda mezi vládou ČR a Státem Izrael o vzájemné podpoře a ochraně investic (Jeruzalém, podpis 23. 9. 1997, účinnost od 16. 3. 1999) - v současné době probíhá její renegociace
- Dohoda mezi vládou ČR a Státem Izrael o filmové koprodukci (Jeruzalém, podpis 8. 11. 2017)

V březnu roku 2009 byla podepsána Dohoda o spolupráci při podpoře průmyslového výzkumu a vývoje v soukromém sektoru, platná je od září 2009. Na bázi této dohody byl 1. dubna 2010 spuštěn implementační program MOST/GEŠER, který vítězným, česko-izraelským projektům umožňuje financování z vládních zdrojů.

Vztahy mezi Izraelem a EU jsou tedy téměř výhradně dány Asociační dohodou, respektive od 1.1.2010 i tzv. Agrární dohodou, jež řeší obchod zemědělskými komoditami mezi EU a Izraelem. Nedílnou součástí dohod jsou ujednání o volném obchodu, které odstraňují ve vzájemném obchodu cla.

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

ČR Izraeli rozvojovou pomoc neposkytuje.

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Obsah neuveden

Podkapitoly:

- 5.1. Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty
- 5.2. Kalendář akcí

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti	
---------------------	------------------------	--

Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0406 - Sýry a tvaroh	Od 1. ledna 2010 je v platnosti Agrární dohoda, kterou uzavřely EU a Izrael. Na jejím základě byl výrazně usnadněn obchod zemědělskými komoditami, který je v mnoha položkách již zcela volný, bezcelní. S ohledem na relativní sílu IL zemědělství v porovnání s ČR lze předpokládat, že z dohody by mohly těžit zejména CZ dovozci a spotřebitelé. Izrael je na dovozu potravinářských výrobků do značné míry závislý, ročně importuje potraviny a nápoje za 4,4 mld. USD, náš podíl na těchto dovozech činí 12,5 mil. USD, tzn. pouze cca 0,3%. Hlavními vývozci potravin do Izraele přitom stále zůstávají země Evropské Unie. Potenciál pro české výrobce zde proto bezesporu existuje a to nejenom ve vybraných položkách. K žádosti o dovozní licenci musí certifikovaný importér doložit tzv. košer (kašrut) certifikát - potvrzení o způsobilosti podle židovského náboženského práva. Získání košer osvědčení ale nepředstavuje v naprosté většině případů žádný problém, zkušený místní importér dokáže českého výrobce na certifikaci náležitě připravit. Na druhé straně se s košer certifikací pojí administrativní a někdy i technologické náklady, které zejména v případě menších zakázek mohou vývozy neúměrně prodražit. Dovážet je sice možné (s výjimkou masných výrobků) i „nekošer“ potraviny, tento segment je ale marginální, představuje asi jenom 5 - 10% trhu.
	HS 1107 - Slad i pražený	
	HS 1514 - Řepkový nebo hořčičný olej a jejich frakce chemicky neupravené	
	HS 1701 - Třtinový nebo řepný cukr a chemicky čistá sacharóza, v pev. stavu	
	HS 1704 - Cukrovinky (včetně bílé čokolády), neobsahující kakao	
	HS 1806 - Čokoláda a ost. potravinové přípravky obsahující kakao	
	HS 1904 - Výrobky z obilovin získané bobtnáním nebo pražením	
	HS 1905 - Pekařské zboží, jemné nebo trvanlivé pečivo, též obsahující kakao	
	HS 2007 - Džemy, ovocná želé, marmelády, ovocné nebo ořechové protlaky nebo pasty, slazené	
	HS 2203 - Pivo ze sladu	
	HS 2208 - Ethylalkohol nedenat pod 80% destiláty likéry	

Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 3004 - Léky odměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.	Izrael patří v rámci OECD mezi země s nejnižšími náklady na zdravotnictví (cca. 7,8 % HDP), ale zatímco ČR patří k zemím s nejvyšším počtem nemocničních lůžek na osobu, Izrael zaujímá místo na opačné straně spektra. Izraelské zdravotnictví patří v mezinárodním srovnání (nákladů a výkonů k HDP) mezi nejvýkonnější (4. místo za Hong Kongem, Singapurem a Japonskem. Je to nejenom kvůli řadě unikátních projektů (např. dobrovolnická organizace Yad Sarah), ale i díky investicím do vědy a výzkumu (s 4.5% HDP patří Izraeli celosvětově první místo). V Izraeli má rovněž sídlo největší světový výrobce generik (Teva).
	HS 3005 - Vata, gáza, obinadla apod. výrobky	
	HS 9018 - Lékařské, zubolékařské nebo zvěrolékařské nástroje a přístroje aj.	
	HS 9019 - Přístroje pro mechanoterapii; masážní; psychotechnické aj. přístroje	
	HS 9021 - Ortopedické pomůcky a přístroje, berle, chirurgické pásy aj.	
	HS 9022 - Rentgenové přístroje aj. používající záření, pro lékařské, zubolékařské, zvěrolékařské účely aj.	
	CPA 72 - Výzkum a vývoj, autorská práva	
Chemický průmysl	HS 3804 - Odpadní louhy z výroby dřevné buničiny, též koncentrované, odcukerněné nebo chemicky upravené	Chemický průmysl včetně příbuzných oborů papírenské, plastové a kaučukové výroby je stále perspektivním odvětvím pro české producenty, v minulosti se to již mnohokrát potvrdilo. Ačkoliv v Izraeli existují silní výrobci, nedokáží z místní produkce pokrýt kompletní domácí poptávku. Čeští výrobci mohou tento potenciál využít.
	HS 3808 - Insekticidy herbicidy fungicidy ap přípravky	
	HS 3809 - Přípravky k úpravě povrchu, k apretování, přípravky k urychlení barvení ap.	
	HS 3818 - Prvky chemické zušlechťené pro elektroniku	
	HS 5504 - Vlákná střížová umělá nemykaná nečesaná	
	HS 5509 - Přeze z vláken střížových chemických	

Strojírenský průmysl	HS 8419 - Stroje, laboratorní přístroje, pro zpracovávání materiálů výrobními postupy změnou teploty	V Izraeli probíhá celá řada infrastrukturních projektů (rozšiřování a obnova železniční sítě, budování mostů, atp.). Jak v infrastruktuře, tak ve stavebnictví je vysoký potenciál uplatnění produkce českého strojírenství..
	HS 8428 - ost. zvedací, manipulační, nakládací nebo vykládací zařízení	
	HS 8429 - Samohybné buldozery, stroje na vyrovnávání terénu, rypadla, ap. s pohonem	
	HS 8479 - Stroje a mechanická zařízení s vlastní individuální funkcí, jinde neuvedené	

Energetický průmysl	HS 7311 - Nádoby na stlačený nebo zkapalněný plyn, ze železa nebo oceli	Energetika (výrobní i rozvodné/distribuční části), transformátory, zařízení pro
	HS 7613 - Nádoby hliníkové na plyn stlačený zkapalněný	generování elektrické energie (turbíny, kotle, chladičí věže). Zařízení a technologie
	HS 8402 - Parní kotle zvané "na přehřátou vodu"	pro těžbu, skladování, zpracování a přepravu zemního plynu, výstavba a
	HS 8404 - Pomocná zařízení pro použití s kotli; kondenzátory pro parní pohonné jednotky	dodávky zařízení a komponentů (roury, armatury, kompresory). Dalším (a v zásadě novým) polem působnosti
	HS 8410 - Vodní turbíny, vodní kola a jejich regulátory	českých firem může být oblast těžby zemního plynu a návazných oblastí. Investovat se perspektivně bude do
	HS 8411 - Proudové motory, turbovrtulové pohony a ost. plynové turbíny	těžebných a rozvodných technologií, zařízení na zpracování plynu (CNG, možná zkapalnění) či jeho uskladňování.
	HS 8413 - Čerpadla na kapaliny, též vybavená měřicím zařízením; zdviže na kapaliny	
	HS 8501 - Elektrické motory a generátory (kromě generátorových soustrojí)	
	HS 8502 - Elektrická generátorová soustrojí a rotační měniče	
	HS 8503 - Části a součásti motorů, elektr. Generátorů, soustrojí ap.	
	HS 8504 - Transformátory, el. měniče statické induktory	
	HS 8505 - Elektromagnety aj zaříz upínací s magnety ap	

Železniční a kolejová doprava	HS 7302 - Konstrukční materiál pro stavbu železničních nebo tramvajových tratí ze železa nebo oceli	Vzhledem k neexistenci významných ocelářských provozů v Izraeli je trh výrazně dovozní. Totéž platí pro dodávky dopravních prostředků (kromě osobních
	HS 7304 - Trouby, trubky a duté profily, bežešvé, ze železa (jiného než litiny) nebo z oceli	automobilů, např. lokomotivy, vagóny, tramvaje, autobusy) a navazujících
	HS 8602 - Ost. lokomotivy a malé posunovací lokomotivy	komponentů (kolejnic, signalizačního zařízení). Izrael hodlá v příštích letech
	HS 8603 - Železniční nebo tramvajové osobní vozy a nákladní vozy, s vlastním pohonem	elektrifikovat železnici. Není příliš pravděpodobné, že by české firmy mohly
	HS 8606 - Železniční nebo tramvajové nákladní vozy a vagony, bez vlastního pohonu	vyhrávat celé tendry, to je spíše doména domácích subjektů, zejména pokud jde o
	HS 8607 - Části železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel	stavební práce. Mohou se však podílet na subdodávkách typu hloubení tunelů (v
	HS 8608 - Kolejový svrškový upevňovací materiál a zařízení; mechanické přístroje a signalizační zařízení	Izraeli v zásadě není firma, která by větší projekty tohoto typu zvládala), dodávky kolejnic, nových vlaků atd.

Obranný průmysl	HS 8526 - Příst. radiolok. ap., radiové, pro řízení dálkové	Izrael současně patří mezi největší dovozce vojenského materiálu. Roční rozpočet izraelské armády v současnosti přesahuje 17 mld. USD, z čehož 3 mld. USD (cca. 18 %) představuje přímá podpora Spojených států. Tato pomoc byla od roku 2018 navýšená na 3,8 mld. USD ročně; současně ale bude izraelské vládě uloženo utratit tyto prostředky za nákup obranných a bezpečnostních technologií amerických výrobců. Z uvedeného důvodu lze očekávat, že Izrael v horizontu tří let postupně navýší dovoz vojenské techniky z aktuálních 2,8 mld. USD až na téměř dvojnásobek (po dovozu nerostných surovin se jedná již nyní o nejvýznamnější dovozní položku) a další bezpečnostní technologie nevojenského charakteru za 550 mil. USD.
	HS 8704 - Motorová vozidla pro přepravu nákladu	
	HS 9302 - Revolvery a pistole, jiné než čísel 9303 nebo 9304	
	HS 9306 - Bomby, granáty, torpéda, miny ap. válečné střelivo a jejich části; náboje ap.	
ICT	CPA 61 - Telekomunikační služby	Izrael je bezesporu technologická velmoc. V přepočtu na počet obyvatel je v Izraeli ve srovnání s USA dvojnásobek investic rizikového kapitálu; oproti evropskému průměru dokonce téměř 50 násobek (byť Velká Británie a Německo se začínají na Izrael v některých parametrech dotahovat). Krom toho, že Izrael má největší podíl investic na jednotku HDP a počet obyvatel, 97 % těchto finančních prostředků pochází přímo či nepřímo ze zahraničí.
	CPA 62 - Služby v oblasti poradenství a programování a související služby	

Vodohospodářský a odpadní průmysl	CPA 37 - Služby související s odpadními vodami	Izrael je země velikosti Slovinska, z níž dvě třetiny pokrývá poušť a polopoušť. Toto nehostinné prostředí prakticky bez infrastruktury proměnili Izraelci v průběhu tří generací v prosperující a sebevědomou ekonomiku. Nedostatek srážek, vodních zdrojů a orné půdy přiměl izraelské zemědělce hledat inovativní řešení k zajištění potřeb rychle rostoucí populace (za 68 let existence Státu Izrael počet obyvatel vzrostl desetinásobně). Izraeli dnes patří světový prim jak v odsolování mořské vody (země je průkopníkem v desalinaci reverzní osmózou), tak ve zpracování odpadních vod (86 % splašků je zpracováno a později využito zejména v zemědělství). Výsledkem je nejen zajištění potravinové soběstačnosti, ale i úspěšný export mnoha zemědělských komodit. V odpadním průmyslu naopak Izrael za EU pokulhává a je zde zejména v oblasti recyklace odpadu perspektiva k česko-izraelské spolupráci.
	CPA 38 - Sběr, příprava k likvidaci a likvidace odpadu; zpracování odpadu k dalšímu využití	
	CPA 39 - Sanační a jiné služby související s nakládáním s odpady	

Aktuální sektorové příležitosti pro Izrael

Další oborové příležitosti pro všechny země naleznete v [Mapě oborových příležitostí na portálu BusinessInfo.cz \(www.businessinfo.cz/mop\)](http://www.businessinfo.cz/mop).

Následující odvětví jsou ve střednědobém horizontu perspektivní:

Automobilový průmysl

V Izraeli nepůsobí (s výjimkou kusové výroby) producenti automobilů. Veškerá nabídka na místním trhu je tvořena dovozem. Pro české automobilky (Škoda Auto, ale i pobočka Hyundai v Nošovicích či další výrobci osobních vozů, Tatra a další producenti nákladních vozidel, výrobci motocyklů a mopedů) a výrobce náhradních dílů je tak místní trh standardně a dlouhodobě perspektivním. Mírně by přitom mělo napomocť i snížení daně, kterou je prodej vozů v maloobchodní síti zatížen. Nových automobilů se během roku 2019 prodalo v Izraeli více než 253 938.

Obranný průmysl

Izrael je jedním z největších vývozců obranných a bezpečnostních technologií na světě. Pro české výrobce je spolupráce s izraelským zbrojním průmyslem velkou výzvou a zároveň příležitostí, zejména pak u technologií s vysokou přidanou hodnotou. Mimo v současnosti realizovaných subdodávkách je další možností spolupráce na třetích trzích, kde se jedna či druhá strana z různých důvodů obtížněji prosazuje.

Izrael současně patří mezi největší dovozce vojenského materiálu. Izraelské výdaje na obranu představují cca 17 mld. USD ročně, z čehož 3 mld. USD (cca 18 %) představuje přímá podpora Spojených států, využívaná především na strategické nákupy špičkové vojenské techniky z USA. Do budoucna má rozpočet na akvizice vojenské techniky dále růst. Zároveň Izrael každoročně pořizuje další bezpečnostní technologie nevojenského charakteru, tato položka aktuálně představuje cca 550 mil. USD a očekává se rovněž její postupné navyšování. Exportní potenciál pro české výrobce však i bez započtení těchto v zásadě na jednu zemi vázaných dovozů zůstává enormní. Pokud se podaří zrealizovat nasmlouvané dodávky, budou mezi hlavními vývozními položkami vojenského materiálu z ČR do Izraele především nákladní vozidla, zobrazovací průzkumná zařízení, velkorážové, malorážové zbraně a náboje. Perspektivu mají také kybernetické obranné technologie a specializovaný software. České zbrojařské firmy mají příležitost s izraelskými subjekty také navázat strategická partnerství, jak při vývoji nových komplexních obranných systémů, tak ve výše zmiňovaném přístupu na třetí trhy, na nichž má jedna ze stran silnější postavení. Spolupráce se špičkovými izraelskými firmami nezřídka posouvá české firmy na vyšší technologickou úroveň a tím posiluje jejich mezinárodní konkurenceschopnost. Významný potenciál je do budoucna možné spatřovat také v oblasti transferu know-how v kooperačních projektech na společných trzích.

Ocelářský průmysl

V Izraeli permanentně probíhá celá řada infrastrukturních projektů (rozšiřování a obnova železniční sítě, budování mostů apod.). Jak v infrastruktuře, tak ve stavebnictví bude mít možnost uplatnění česká hutní a ocelářská produkce. Vzhledem k neexistenci významných ocelářských provozů v Izraeli je trh výrazně dovozní. Drtivá většina zakázek je však tendrových, s čímž se pojí nepříjemná povinnost offsetových závazků.

Chemický průmysl

Chemický průmysl včetně příbuzných oborů papírenské, plastové a kaučukové výroby je stále perspektivním odvětvím pro české producenty, v minulosti se to již mnohokrát potvrdilo. Ačkoliv v Izraeli existují silní výrobci, nedokáží z místní produkce pokrýt kompletní domácí poptávku. Čeští výrobci mohou tento potenciál využít.

Hi-tech průmysl

Hi-tech obory mají v Izraeli silnou pozici (na vědu a výzkum se ročně vynakládá takřka 5% HDP, což je vůbec největší podíl na světě), přesto se českým firmám nadále úspěšně daří využívat poptávku izraelských společností po elektrotechnických produktech, procesorech, počítačích a jejich komponentech a optických přístrojích. Pro hi-tech odvětví navíc jednoznačně hovoří i [Dohoda o podpoře aplikovaného výzkumu v průmyslovém sektoru](#), která vstoupila v platnost na podzim roku 2009. Na bázi dohody se vlády obou zemí dohodly na podpoře zajímavých, inovativních projektů, které společně předloží české a izraelské firmy. Každému, kdo usiluje o užší spolupráci v hi-tech oborech lze tudíž doporučit, aby se prostřednictvím agentury CzechInvest (která je gestorem projektu na CZ straně) detailně informoval o aktuálním stavu programu.

Energetika

Odvětví energetiky patří v Izraeli mezi nejrychleji rostoucí. Izrael má nyní více zemního plynu, než dokáže spotřebovat. Kapacita ložiska Tamar, z něhož probíhá těžba od roku 2013, dokáže z 98 % uspokojit domácí poptávku. Zahájení těžby zemního plynu z ložiska Tamar se promítlo zejména do výroby elektrické energie. Na počátku roku 2020 byla spuštěna těžba z podstatně většího naleziště Leviathan, jehož výstup bude primárně určen na vývoz. Zatímco v roce 2010 zajišťovaly paroplynové elektrárny výrobu 40 % silové elektřiny v Izraeli, v roce 2018 se jednalo již o 70 %. Izraelská vláda předpokládá, že do roku 2030 vzroste podíl zemního plynu na produkci elektrické energie na 80 %. Vládní plán také počítá s navýšením podílu obnovitelných zdrojů v energetickém mixu na 17 %. Postupně dojde k poklesu dominance státem vlastněné elektrárenské společnosti Israel Electric Corporation z pohledu výroby, otevře se tak prostor pro další soukromé výrobce a investory.

Z uvedených důvodů patří energetický sektor z pohledu investičních a obchodních příležitostí mezi nejperspektivnější. Jedná se zejména o výrobní i rozvodné/distribuční části, transformátory, úložiště a záložní systémy, zařízení pro generování elektrické energie (turbíny, kotle, chladicí věže), zařízení a technologie pro těžbu, skladování, zpracování a přepravu zemního plynu, výstavba a dodávky zařízení a komponentů (roury, armatury, kompresory). Investovat se perspektivně bude do rozvodných technologií, zařízení na zpracování plynu (CNG, možná zkapalnění) či jeho uskladňování. Obdobné bude vzhledem k rostoucímu podílu obnovitelných zdrojů (zejm. fotovoltaických) platit i u elektrické distribuční sítě.

Potraviny

V obecné rovině platí, že Izrael je hojným importérem potravin, zejména zpracovaných (s výjimkou ovoce a zeleniny, kterých je v zemi dostatek). Mezi komodity za časté dovážené patří zejména cukrovinky, minerální vody, cereálie, dětské výživy atd.. Existují však i četná úskalí, především pak takřka nevyhnutelná povinnost opatřit dovážené zboží tzv. košer certifikátem (který se neuděluje zdarma a v důsledku dovážené zboží tu více, tu méně prodražuje). Nadto je skutečně obtížné získat ho pro výrobky masného či mlékárenského průmyslu. Určitým problémem může být dále i fakt, že dovozci potravin bývají často přelétaví a jeden prodaný kontejner ještě automaticky negarantuje dlouhodobý úspěch. Pokud se ale čeští výrobci obrní jistou trpělivostí, mohou najít v Izraeli slibné příležitosti.

Export českých potravinářských výrobků do Izraele dosáhl v roce 2019 celkové výše téměř 16 mil. USD, přesto ale zdaleka nedosahuje hodnot, které tento trh pro nás potencionálně může mít. Izrael je na importech do značné míry závislý, ročně dováží potraviny a nápoje za 4,4 mld. USD, náš podíl na těchto dovozech je tedy pouze cca 0,4%. Přitom hlavními vývozci potravin do Izraele stále zůstávají země Evropské Unie.

Prostor na zvýšení českého vývozu je u položek, které do Izraele již exportujeme:

- Cukrovinky, sacharóza, cukr
- Cereálie, sušenky, slané pečivo
- Homogenizované ovocné výživy
- Krmivo pro domácí zvířata
- Pivo

A po analýze izraelských dovozů i u dalších importovaných položek, například

- Sýry, tvaroh
- Sušené ovoce
- Slad
- Rostlinné oleje
- Čokoládové výrobky

- Destiláty, likéry

Tento seznam není konečný, trh se neustále vyvíjí. Neustále stoupá poptávka po zdravých, nízkokalorických potravinách, potravinách obsahujících vlákninu, gluten-free apod. Velmi oblíbenou a vyhledávanou skupinou se stávají organické potraviny.

Dlouhodobě se z pohledu příležitostí pro české exportéry jako perspektivní položky/obory dále jeví:

- dopravní systémy (železnice, systémy MHD, jako kupř. tzv. "telavivské" metro) - dodávky komponentů (kolejnic, signalizačního zařízení atd.), dodávky dopravních prostředků (lokomotivy, vagóny, tramvaje, autobusy);
- subdodávky komponentů pro obranný průmysl;
- vodohospodářské systémy, zejména subdodávky - např. roury, armatury a zařízení pro čištění a úpravu vody;
- stroje a zařízení pro průmysl - obráběcí stroje apod., přístrojová a laboratorní technika;
- pšenice (krmná i potravinářská)
- dřevo a výrobky ze dřeva - dřevotřísky, překližky, štípané dřevo na podpal, dřevěné uhlí.

Tento přehled vychází ze zkušeností OEÚ získaných zpracováním poptávek místních obchodníků, z rozhovorů s představiteli podnikatelské sféry, průmyslu a státní správy a ze studia veřejných informačních zdrojů.

5.2 Kalendář akcí

28. - 30. 1. 2020 – [CYBERTECH](#) – mezinárodní konference a veletrh

Největší mezinárodní konference ke kybernetické bezpečnosti mimo území USA spoluorganizována Ministerstvem zahraničních věcí Státu Izrael a Ben Gurion University v Beer-Ševě.

Více než 200 vystavovatelů a 100 odborných přednášek, účast vládních činitelů včetně izraelského premiéra Benjamina Netanjahua. Součástí programu je také každoroční soutěž start-upů z oblasti kybernetické bezpečnosti.

7. - 9. 9. 2020 – [BIOMED](#) – mezinárodní konference, doprovodný veletrh a business fórum z oblasti biomedicínských věd.

Hlavním tématem roku 2017 bude stárnutí populace a inovativní trendy v léčbě s tím souvisejících chorob (chronická onemocnění, léčba rakoviny, neuro-degenerativní onemocnění, léčba cukrovky). Důležitou součástí programu je vždy také soutěž biomedicínsky orientovaných start-upů. Loňského ročníku se zúčastnilo více než 6000 delegátů ze 45 zemí.

1. - 3. 6. 2021 (1x za dva roky) – [ISDEF](#) – mezinárodní veletrh a doprovodná konference v oblasti obranného a bezpečnostního průmyslu. Akce se koná každé dva roky a účastní se jí více než 250 vystavovatelů a 15 000 návštěvníků z celého světa.

18. 9. 2020 – [DLD Tel Aviv](#) - akce tradičně spolupořádaná telavivskou radnicí k aktuálním tématům souvisejícím mj. s rozvojem měst a činností člověka (kybernetická bezpečnost, smart cities, bankovníctví, mobilní aplikace; robotika); součástí je také mezinárodní start-up fórum. Předpokládaná účast: zástupci start-up firem, VC fondů, angel investoři, přední nadnárodní společnosti (v předchozích ročnících účast např. Google, IBM, Intel, Orange, Microsoft, Facebook).

19.10.2020 - ITTN(The International Conference of Israeli Tech Transfer Organisation) – Prezentace všech tech-transferových center hlavních izraelských univerzit (např. Technion, Hebrejská univerzita, Telavivská univerzita, Weizmannův institut věd) a několika vybraných nemocnic (např. Rambam, Hadassa).

2021 (1x za dva roky) – [WATEC ISRAEL](#) – mezinárodní veletrh k problematice hospodaření s vodními zdroji a ochraně životního prostředí. Nedostatek vodních zdrojů přiměl IL zemědělce hledat inovativní řešení k zajištění potřeb rostoucí

populace. Izraeli dnes patří prim jak v odsolování mořské vody reverzní osmózou, tak ve zpracování odpadních vod. Akce se koná každé dva roky a účastní se jí vystavovatelé z například oblasti údržby a čištění vodních zdrojů, odsolování či zavlažovacích systémů. Součástí soutěže je také soutěž start-upů.

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Izrael je ve většině ohledů zemí s běžnými problémy a riziky domácího trhu. Určitá specifika plynou z nábožensko-společenského složení obyvatelstva, rozdílných tradic a norem chování nejen v porovnání s ČR, ale velmi pestrých a rozdílných i v rámci Izraele. Navíc především v případech projektů většího nebo regionálního rozsahu (např. v oblasti výstavby infrastruktury) je třeba sledovat politicko-bezpečnostní situaci spojenou s dalším vývojem izraelsko-palestinského konfliktu.

Omezením trhu je jeho malá velikost daná počtem obyvatel, omezené zapojení Izraele do regionální obchodně-ekonomické spolupráce a pro české exportéry pak zejména dopravní vzdálenost. Z pohledu ČR, resp. našich tradičních exportních komodit, je významný přesun těžiště ekonomického růstu do oblasti vyspělých technologií, který je spojený s útlumem tradičních odvětví, jako jsou kovovýroba, textilní a oděvní průmysl, obuvnictví, chemická výroba apod.

Důsledkem je sice omezení vývozních příležitostí pro naše dodavatele strojů a technologií pro tyto obory, na druhé straně se zase otevírají nové možnosti pro dodavatele finálních výrobků. Tato možnost je ovšem reálná pouze v těch oborech, ve kterých se tolik neprojevuje cenová konkurence asijské produkce.

Zvláštní kapitolou obchodu se židovským státem jsou zemědělské a potravinářské výrobky a suroviny. Pro jejich dovoz je obecně nutné, aby splňovaly požadavky židovských náboženských předpisů (kašrut), tj. byly košer. Odpovědným orgánem je Hlavní rabinát, certifikáty jiných rabinátů nemusejí být příslušnými orgány a zákaznickými skupinami akceptovány a proto se doporučuje předem ověřit platnost certifikátu vydaného zvoleným rabínem (získání certifikátu je totiž starostí vývozce). České firmy mohou o kašrut požádat jak rabína v ČR, tak mohou kontaktovat i rabináty v okolních zemích. Zboží určené pro prodej v určitých specializovaných prodejnách (zvl. pro ruskojazyčnou resp. arabskou populaci) však nemusí být košer certifikátem opatřeno.

Internetové informace o možnostech získání košer certifikace:

- www.kosher.cz Kontakty, formuláře a postup při žádosti

Od vstupu do EU se uplatňují obchodní ujednání Asociační dohody mezi Izraelem a EU, která mj. umožňují kumulaci původu zboží v rámci EU.

Při dovozu jsou obecně požadovány

- řádně vyplněná obchodní faktura s uvedením čísla případné licence (3 výtisky) - faktura musí obsahovat tyto údaje: země původu zboží; datum a místo vydání; úplné označení dovozce (název firmy, adresa) včetně jeho daňového registračního čísla, tytéž údaje o zahraničním dodavateli
- množství, popis, označení a čísla obalů každé části zásilky; popis zboží s uvedením jeho množství v jednotkách pro dané zboží obvyklých; popis musí být doplněn prvními čtyřmi číslicemi nomenklatury mezinárodní klasifikace (H.S.); hmotnost každé části zásilky (hrubá i čistá); cena; dodací, dopravní a platební podmínky (v obvyklém rozsahu dle Incoterms)
- osvědčení o původu zboží - EUR 1 nebo prohlášení vývozce v duchu ustanovení ujednání o volném obchodu
- dopravní dokument - v případě konosamentu může být vyžadován záznam, že loď nezastavila v arabském přístavu s výjimkou Egypta a Jordánska (¹)
- doklad o přímém transportu mezi ČR a Izraelem, popř. doklad, že zásilka zůstala v zemi tranzitu neustále pod celním dohledem (pro uplatnění preferenčního přístupu podle asociační dohody)
- balicí list s podrobnými údaji (jestliže zásilka obsahuje více nákladových listů, jestliže faktura neobsahuje podrobné údaje o obsahu jednotlivých částí zásilky nebo jestliže to požaduje dovozce, přepravce nebo dopravce)
- doklad o pojištění zásilky pro případ její ztráty nebo poškození znějící na dovozce.

Poznámka 1: Anglický text zní následovně „This vessel is not to call at any Lebanese, Syrian, or any other Arab port, with the exception of Egypt and Jordan, prior to unloading in Israel, unless the ship is in distress or subject to “force majeure”. No transhipment is allowed unless the vessel is unable to proceed to destination because it is in distress.”

Mezi administrativní požadavky vztahující se na dovozní případy selektivně podle druhu zboží patří také

- dovozní licence, o kterou může požádat izraelské Ministerstvo průmyslu, obchodu a práce pouze izraelský občan nebo firma v Izraeli řádně registrovaná
- zvláštní osvědčení požadovaná v některých případech resortními ministerstvy (např. veterinární a fytosanitární certifikáty)
- osvědčení o splnění místních standardů a zdravotních, bezpečnostních apod. norem - česká osvědčení nemusejí být akceptována
- certifikáty o splnění “košer” charakteru potravinářských výrobků
- získání importní kvóty - v případě ČR záleží kolik z přidělených kvót (pokud je pro daný sortiment asociační dohoda stanoví) využijí i jiné země EU
- splnění požadavků na označení zboží (etikety) v hebrejštině.

Struktura cel a daní majících charakter cel se tvoří následovně: 1. clo vypočítané z CIF ceny dovozu (pro české firmy exportující do Izraele zboží EU původu je až na výjimky clo nulové); 2. tzv. TAMA, tzn. koeficient navýšení základu pro výpočet spotřební daně (Import Increment Rate); 3. spotřební daň (Purchase Tax) - vybírá se pouze u některých položek. Tyto poplatky se tedy postupně navyšují.

Na dovoz je při uvolnění do oběhu uvalena i DPH ve standardní výši 17%. Jednotlivé celní sazby, koeficienty a sazby daně z obrátu jsou uvedeny v celním sazebníku, který je od roku 1988 založen na harmonizovaném systému. Sazebník obsahuje i informaci o případných dalších požadavcích a omezeních (dovozní kvóty, certifikáty atd.), stejně jako i změny v dovozním režimu a podmínkách v rámci asociační dohody mezi Evropskou unií, jejími členskými státy a Státem Izrael.

Kromě běžných cel mohou izraelské úřady uvalit na dovážené zboží i antidumpingová cla, vyrovnávací cla a cla ochranná. Dosud ale nebyla podle dostupných informací antidumpingová ani vyrovnávací cla použita, rozhodně ne na zboží vyrobené v ČR.

Vývoz z Izraele není obecně omezen. Výjimkami jsou komodity a výrobky strategického a citlivého charakteru, starožitnosti, živá zvířata a některé licence (v případech kdy know-how bylo vyvinuto s pomocí vládních subvencí), podobně jako u dovozu i u vývozu platí zákaz obchodu s některými teritorii.

Dovoz zboží z oblasti Západního břehu do EU

Z preferenčního režimu vzájemného obchodu jsou vyňaty případy, kdy zboží pochází z židovských osad nacházejících se na palestinských územích / Západním břehu Jordánu.

Počínaje srpnem 2012 jsou přitom sami dovozci povinni zkontrolovat, odkud zboží pochází, zda-li z území Státu Izrael či z palestinských území. Ve druhém případě pak unijní dovozce nesmí uplatnit výhod preferenčního režimu, nesmí předložit EUR1 a zažádat tak o vyměření preferenčního (až na výjimky nulového) cla. Zboží je pak automaticky při vstupu do EU zatíženo nepreferenční celní sazbou.

Nástrojem identifikace původu zboží je [seznam](#) osad a příslušných poštovních směrovacích čísel, který je zveřejněný na stránkách Evropské komise. Pokud tedy potenciální dovozce z celní deklarace zjistí, že zboží pochází z některé z lokalit uveřejněných na seznamu, musí jednat ve výše uvedených intencích.

Celní problematika

- Celní sazebník Státu Izrael
<https://shaarolami-query.customs.mof.gov.il/CustomspilotWeb/en/CustomsBook/Import/CustomsTaarifEntry>
- Ministerstvo financí Státu Izrael <https://mof.gov.il/en>

Podkapitoly:

- 6.1. [Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej](#)
- 6.2. [Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu](#)
- 6.3. [Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku](#)
- 6.4. [Požadavky na propagaci, marketing, reklamu \(využití HSP\), významné veletrhy a výstavy v teritoriu](#)
- 6.5. [Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)
- 6.6. [Trh veřejných zakázek](#)
- 6.7. [Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka](#)
- 6.8. [Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk\(y\), státní svátky, pracovní a prodejní doba](#)
- 6.9. [Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria \(oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince\)](#)
- 6.10. [Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR](#)
- 6.11. [Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU](#)

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Ačkoliv neexistuje formální požadavek na pověření místního celního agenta, obecně se tato praxe doporučuje. V některých případech se navíc stává, že i přes zmíněnou absenci formálního požadavku jsou celnice ochotny jednat pouze s celním agentem. Celní procedury jsou jednotné a standardizované. Část proclení zpravidla probíhá přímo u celního agenta, který elektronicky komunikuje s celními úřady. Veškeré dovozy jsou proclívány s využitím výpočetní techniky, díky tomu je pravidlem proclení 90 % dovozů do 20 minut, ostatní případy během jednoho dne, výjimkou ovšem není ani několikadenní zdržení. Zvláštní kapitolou jsou poměrně časté stávky státních zaměstnanců vč. celníků, které občas ochromí veškerý průchod zboží přes izraelské hranice. Inspekce zboží je prováděna spíše na základě posouzení rizik než metodou náhodného výběru. Inspekce před odesláním od vývozce není povinná. Zboží dovážené do Izraele může být uloženo v celních skladech v přístavech či na letišti nebo na jiných místech schválených celními úřady.

Zájemce o export do Izraele, ať již jde o zboží spotřebního či investičního charakteru, by se měl v první řadě snažit najít místního partnera, který zná dobře místní trh a zvyklosti a v případě spotřebního zboží disponuje vlastní distribuční sítí nebo k ní má přístup. Pro společnosti se zahraniční účastí se nabízí alternativa využití distribučních sítí a obchodních spojení zahraničního partnera. Výstavba vlastní sítě není pro většinu dodavatelů vzhledem k obvykle malým objemům dodávek ekonomicky opodstatněná a reálná. Distribuce a prodej prostřednictvím místního partnera je běžnější než přímé prodeje. Marže se dle druhu zboží pohybují až v desítkách procent.

Místní partner může mít buď postavení prodejního agenta (tj. prostředníka, který provádí marketing výrobků dodavatele za provizi obvykle kalkulovanou z dosaženého obrátu) nebo distributora (tj. obchodníka nakupujícího zboží za účelem dalšího prodeje vlastním jménem, který zisku dosahuje z prodejní marže). Stejně jako v ostatních zemích má prodej přes místní partnery výhodu v jejich znalosti místního prostředí a jazyka (např. vyhlášení tenderů bývá často pouze v hebrejštině, stejně jako příslušné tendrové materiály) a v možnosti jejich flexibilního a operativního působení na trhu při relativně nižších nákladech. S ohledem na omezenost trhu by mělo stačit jeho pokrytí jedním místním partnerem. Navíc je zcela běžné, že místní partneři exkluzivitu důrazně vyžadují. Snaha izraelského subjektu o získání výhradního zastoupení musí být doprovázena obezřetností, včetně zajištění kvalitní formální a právní stránky příslušných smluv ze strany českého vývozce. Tato oblast totiž není upravena zvláštní právní normou a uplatňuje se zde v plné míře zásada smluvní svobody. A na úvod nelze než doporučit exkluzivitu časově omezenou, na rok či na dva. Místní partneři se tomu zajisté budou

zpočátku bránit, nicméně tvrdá jednání za to stojí.

V případě spotřebního zboží a běžných průmyslových výrobků a zařízení je obvyklá spolupráce s místními distributory, kteří disponují relevantními zásobami a kapacitami pro poskytování poprodejního servisu. Spolupráce s agenty pracujícími na provizní bázi je běžnější u investičních průmyslových zařízení a technologií. Poměrně rozšířenou koncepcí je v Izraeli franchising.

Obzvláštní pozornost je při přípravě smluv třeba věnovat podmínkám jejich výpovědí (izraelská legislativa umožňuje omezení resp. časové ohraničení platnosti smluv). Současně lze doporučit i konzultaci se ZÚ a profesními sdruženími resp. obchodními komorami. Základní informace o právních náležitostech smluvních vztahů s místními partnery jsou k dispozici u [Česko-izraelské obchodní komory](#), s konzultací se lze obrátit i na [Israel-Czech Chamber of Commerce and Industry](#) nebo profesní sdružení, příp. ZÚ Tel Aviv. Takto získané informace ovšem mohou sloužit jen k povšechné orientaci v problematice. V žádném případě se ale nedoporučuje vstupovat do obchodních a jiných smluvních vztahů bez pomoci právníka znalého místní legislativy a právního prostředí. V případě sporu se totiž při absenci speciální právní úpravy bude soud řídit zásadně zněním smlouvy.

Při vypravování zásilek zboží do Izraele je třeba věnovat zvýšenou pozornost pečlivému vyplnění všech obvyklých dokumentů (viz kapitola 6.4). Pro české exportéry nadále platí doporučení v maximální možné míře využívat takové dodací a platební podmínky, aby případné potíže při vstupu zboží do Izraele byl nucen řešit izraelský dovozce. Zkušenosti místní importéři mají dobré znalosti s celním a dalším řízením spojeným se vstupem zahraničních produktů na izraelský trh.

Rozhodující hlediska ovlivňující rozhodnutí izraelských obchodníků jsou standardní: cena, kvalita, dodací lhůty, poprodejní servis, image a spolehlivost dodavatele a jeho reference. Váha jednotlivých faktorů se sice přirozeně liší případ od případu, ale obecně platí, že cenový faktor hraje vždy významnou roli. Je třeba říci, že izraelský trh je vysoce konkurenční, a zároveň stále přetrvává tendence poněkud podceňovat kvalitu výrobků z naší části Evropy ve srovnání se západoevropskou resp. americkou konkurencí, přestože s rozvojem vzájemných obchodních vztahů se povědomost o kvalitě české produkce stále rozšiřuje. Ke změně pohledu na ČR jistě přispěl náš vstup do EU, ale jde o dlouhodobý proces. Při představování firmy jsou proto důležité reference dodavatelů z účasti na mezinárodních projektech (především v západní Evropě a severní Americe) nebo ze spolupráce s renomovanými světovými firmami.

Samozřejmostí je jazyková vybavenost obchodníků. Hebrejšтина se nepředpokládá, většina izraelských partnerů včetně arabských ovládá velmi dobře angličtinu (a v opačném případě je jejich mateřským jazykem pravděpodobně ruština). Důležité je dodržování běžných norem obchodního jednání, jako je schopnost navázání osobních vztahů s partnery, osobní přítomnost při důležitých jednáních, flexibilita a dynamičnost jednání. Naopak flexibilita není silnou stránkou izraelských protějšků - je třeba se připravit na to, že v mnoha případech je jejich nabídka konečná a je tvrdě prosazována včetně předem stanovených podrobností.

Výše uvedené informace jsou ovšem pouze rámcové, je třeba mít na paměti obrovskou různorodost izraelské společnosti z hlediska oblasti původu (starousedlíci, USA, Evropa, bývalý SSSR, arabské země, Afrika) a aspektů kulturně-společenských, z nichž je třeba uvést především náboženství (přítom ale i židovská komunita je vnitřně velmi diferencovaná). Důležitá je také skutečnost, že mnozí Izraelci získali vysokoškolské vzdělání na amerických univerzitách, či alespoň v USA strávili několik let v zaměstnání, a jsou proto ovlivněni i americkou podnikatelskou kulturou. Všechny tyto faktory ovlivňují přístup a chování různých skupin v rámci izraelské společnosti, podnikatele nevyjímaje.

6.2 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Dovozní licence

Dovozní licence jsou vydávány Ministerstvem průmyslu a obchodu se týkají především zemědělských a potravinářských výrobků a dodávek pro zdravotnictví. Vydání licence, o kterou může požádat jen izraelský občan nebo firma registrovaná v Izraeli, trvá zpravidla 7 – 10 dní. U importu alkoholických nápojů je navíc zapotřebí také potvrzení z certifikované specializované laboratoře. Toto schválení je platné jeden rok a je obnovováno "téměř automaticky". V případě dovozu whisky, rumu a brandy je dále vyžadována atestace, že nápoj byl destilován přímo v zemi, kde byla vypěstována při výrobě použitá cukrová třtina. U denaturovaných alkoholických nápojů musí výrobce předložit i osvědčení o použitých výrobních vstupech a jejich podílech. Vinařský institut provádí analýzu dovážených alkoholických nápojů.

Dovoz zboží ze zemí, s nimiž nemá Izrael obchodní styky (některé arabské resp. islámské země) a ze zemí, jež nejsou členy WTO a nemají uzavřenou dohodu o volném obchodu, je zakázán.

Vydávání a uplatňování norem je v gesci The Standards Institution of Israel (SII), přičemž v některých případech se na jejich přípravě a aplikaci podílejí i ministerstva zemědělství, telekomunikací, zdravotnictví nebo průmyslu a obchodu (např. oblast potravin a výrobků majících vztah ke zdravotnictví je v gesci ministerstva zdravotnictví). SII doposud vydal více než 2000 norem - publikovány jsou v hebrejštině s výjimkou standardů z oblastí elektrotechniky, elektroniky a telekomunikací, které jsou v angličtině. Normy jsou připravovány v maximální míře v souladu s mezinárodními standardy.

Skutečnost, že dovoz předmětného výrobku podléhá splnění specifických standardů, je indikována v celním sazebníku. Inspekce splnění mandatorních norem je u dováženého zboží prováděna v přístavu nebo na letišti, zatímco u domácího zboží až na trhu. V případě, že dovozce je držitelem značky "Standards Mark" vydávané SII, lze zboží dovážet bez kontroly. Jestliže dovozce není držitelem uvedené značky, výrobek podléhá testům a schválení. Příslušné procedury závisí mj. na stupni (ne)bezpečnosti daného výrobku a na spolehlivosti dovozce. U některých druhů výrobků je povolení dovozu udělováno jednou za čtyři roky za předpokladu, že nedojde ke změně výrobku a dovozce. Kromě zmíněné značky "Standards Mark" SII vydává i "Safety Mark" (splnění bezpečnostních norem bez ohledu na kvalitu výkonu atd.) a "Green Label" (pro výrobky "přátelské" k životnímu prostředí - podle direktivy EU č. 880/92). Existuje rovněž kategorie "Luxury Standards Mark". Do této kategorie spadá označení "Platinum Mark", které je udělováno v případě, že má výrobce 8-10 povolení stejného standardu. V roce 2019 bylo vydáno celkem 31 značek "Platinum Mark". Dále do kategorie Luxury Standards Mark spadá označení "Diamond Mark". To je dovozci uděleno v případě, že je dovozce držitelem 11 nebo více povolení stejného standardu. V roce 2019 byly uděleny celkem 2 značky této kategorie. O udělení všech značek mohou požádat kromě domácích dovozců a výrobců také přímo zahraniční výrobci.

Izraelské požadavky na označení, etiketování a balení výrobků jsou poměrně přísné a příslušné předpisy jsou v plném znění k dispozici jenom v hebrejštině. Značení zboží musí být provedeno tiskem, rytím, razítkováním, nalepením štítků apod. na výrobku nebo na jeho obalu. V případě několikastupňového balení musí být označena vnější vrstva. Je zakázáno dovážet zboží nesoucí jméno nebo značku izraelského výrobce, distributora apod., pokud toto jméno (značka) není doplněno o označení země výroby. Dovážené výrobky musejí obsahovat kromě informace o zemi původu i jméno a adresu výrobce a dovozce, informaci o obsahu, hmotnosti a objemu (v metrických jednotkách). Etikety a označení zboží musejí být v hebrejštině, přičemž ta může být doplněna např. o angličtinu, ale pouze je-li splněna podmínka, že cizojazyčné nápisy nejsou větší než hebrejské. Zvláštní požadavky etiketace platí pro dovozy spotřebního zboží, papíru a výrobků z něho, kabelek, hudebních nosičů, hnojiv, insekticidů, chemických výrobků, léčiv, některých potravin, semen a alkoholických nápojů. Etiketaci, resp. značení výrobků, lze v současnosti provádět s výjimkou textilních výrobků a cigaret až v Izraeli. Zcela zakázán je dovoz narkotik, hracích automatů, pornografie a her založených na náhodě a obsahujících osobní riziko. Zvláštní povolení je třeba pro dovoz zvířat, zbraní, vysílacích zařízení, čerstvého masa, léčiv, rostlin a surovin.

Ochrana domácího trhu

Co se týká zboží pocházejícího z celního území EU, ČR je od svého vstupu do unie již součástí systému panevropské kumulace původu zboží a tudíž zboží pocházející převážně z komponentů vyrobených v EU včetně ČR se těší výhodám

bezcelního obchodu. Izraelská vláda, prosazující razantní budování hospodářství založeného na inovacích a špičkových technologiích, si je samozřejmě vědoma, že vnitřní trh vyžaduje i množství spotřebních produktů, rychloobrátkové zboží atd. Vzhledem k velikosti a možnostem této země nelze produkovat celou řadu výrobků a je logicky nutné nemít trh příliš uzavřený.

Mezi hlavní rysy liberalizace dovozu patří zrušení některých povinných požadavků na vydání licencí (výjimkou je např. zemědělství), přehodnocení ostatních licenčních požadavků s cílem jejich eliminace v případech, že jejich podstatou je pouze ochrana domácích výrobců, a nahrazení netarifních opatření celními tarify s výhledem jejich snížení (týká se zemí, které se Státem Izrael nemají podepsanou dohodu o volném obchodu).

I přesto některá protekcionistická opatření nadále platí - např. omezení agrárních dovozů, kvóty, licenční omezení, výslovný zákaz dovozu některých výrobků vč. zákazu dovozu těch druhů masa, které nejsou košer. Izrael dále aplikuje dvě zvláštní formy ochrany - navýšení základu pro výpočet cel na úroveň CIF ceny dovozu a tzv. "TAMA", tzn. navýšení základu pro výpočet spotřební daně uvalené na dovoz (blíže viz kapitoly 5.5 a 6.4). V souvislosti s koeficientem "TAMA" a spotřební daní se objevuje další diskriminačně-ochranný prvek v termínu splatnosti daně. Zatímco u domácích výrobců je transfer daně realizován v průměru 15 dní po prodeji zboží, u dováženého zboží je to při proclení. Daný časový rozdíl může znamenat ve svém důsledku a podle aktuálních úrokových sazeb až pětiprocentní cenové zvýhodnění domácí produkce.

Dalšími formami ochrany jsou normy často preferující domácí výrobce spotřebního zboží a poplatky za použití přístavů a lodních nakladačů ve výši 1,02 % CIF dovozní ceny. V případě přístavních poplatků je ochranný - resp. ve vztahu k dovozcům diskriminační - faktor v tom, že i přes jejich snížení dovozci platí za tytéž služby více než izraelští vývozci (ti platí jen 0,2 % z FOB ceny). Dovožci tak subvencují izraelské subjekty.

Aktuální situace

V roce 2014 se v Izraeli konečně začalo jednat o zmírnění zbytečně přísných a byrokratických dovozních předpisů, které významně zdražují dovozy a celou řadu zahraničních výrobců odrazují své zboží do Izraele vůbec nabízet. Na trhu tak nevzniká dostatečná cenová konkurence a výsledkem jsou velmi vysoké maloobchodní ceny, na které si spotřebitelé právem čím dál tím více stěžují. Pod tímto tlakem izraelská vláda schválila změnu legislativy zatím alespoň pro kategorii tzv. *health non-sensitive products* (patří sem např. těstoviny, cereálie, cukrovinky, trvanlivé pečivo a další). Pro tyto kategorie pro vystavení dovozní licence stačí písemné prohlášení výrobce o zdravotní nezávadnosti a shodě s předepsanými standarty EU.

Předpisy se zatím nemění pro kategorii tzv. *health-sensitive products*, kam patří mimo jiné masné a mléčné výrobky. Zde zůstane v platnosti stávající praxe, tzn. že izraelský dovozce/distributor musí obdržet importní licenci, která je podmíněna vystavením košer certifikátu pro výrobek. Ministerstvo zdravotnictví rozlišuje potraviny živého původu (zejména maso) a potraviny původu neživého. Potraviny původu neživého se dělí na „citlivé potraviny“ (kojenecká výživa, mléko, sýry) a „běžné potraviny“ (těstoviny, sušenky atd.).

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

V zahraničí zapsaná firma, která chce vykonávat obchodní aktivity v Izraeli, se musí registrovat v obchodním rejstříku do jednoho měsíce od okamžiku zahájení činnosti na území Izraele. Přitom musí předložit výpis z domácího obchodního rejstříku, úředně ověřené stanovy přeložené do hebrejštiny a seznam členů představenstva a zástupců v Izraeli (může být jeden), vč. ověřené kopie zplnomocnění izraelského rezidenta jednat jménem dané firmy. Pokud požadované dokumenty nejsou v angličtině, všechny musejí být doplněny úředně ověřeným hebrejským překladem - striktně podle zákona

nemusejí izraelské úřady akceptovat ani anglické verze.

Za účelem podnikání může až dvacet subjektů zřídit tzv. partnerství. Tato forma podnikání se řídí podle zvláštního zákona (Partnerships Ordinance). Ručení jednotlivých partnerů může být neomezené (General Partnership) nebo omezené jimi vloženým kapitálem (Limited Partnership) - alespoň jeden z nich však musí ručit neomezeně.

Společný podnik se obecně nepovažuje za zvláštní formu podnikání, ale za účelové sdružení partnerů za účelem realizace nějaké přesně definované společné aktivity. Může tedy nabývat různých právních forem, jako je jednoduchý smluvní akt, zřízení formálního partnerství nebo společnosti.

Společnosti zřízené podle zvláštního zákona (Companies Ordinance) mohou mít formu společnosti s ručením neomezeným nebo omezeným garancí, nejobvyklejší jsou však společnosti s ručením omezeným podíly, které se dělí na privátní (odpovídající zhruba naší s.r.o.) nebo veřejné (odpovídající naší a.s.). Hovoří-li izraelský podnikatel o privátních firmách, nezahrnuje do nich tedy obecně soukromoprávní akciové společnosti. Formou podnikání obvyklou v zemědělství (kibucy), maloobchodě, silniční dopravě a bytovém hospodářství jsou družstva, která se zřizují podle zvláštního zákona (Cooperative Societies Ordinance).

Zahraničním osobám, které chtějí založit v Izraeli obchodní společnost, se nekladou žádné překážky. Potřebné kroky jsou podobné jako v ČR a zahrnují předložení společenské smlouvy k registraci v podnikovém rejstříku, otevření bankovních účtů a registraci u daňového úřadu.

Vzhledem k odlišnosti izraelského právního prostředí je záhodno řešit problematiku právního rámce podnikání na izraelském trhu prostřednictvím místních právníků. Celá procedura potom může proběhnout za 2 - 3 dny, celkové náklady včetně honorářů právníkům a finančním poradcům mohou dosáhnout 1.000 - 1.200 USD. Náklady na vedení účetnictví autorizovanou osobou mohou činit 300 - 3.000 USD měsíčně, zpracování ročního daňového přiznání přijde na 1.300 - 3.000 USD v závislosti na velikosti a obrátu firmy.

Izraelské instituce nabízející vyhledání místního obchodního partnera a zpracování průzkumu trhu resp. užitečné webové stránky s databázemi firem:

- <https://www.chamber.org.il/en> Federace izraelských obchodních komor
- <https://www.export.gov.il/en> Izraelský institut exportu a mezinárodní spolupráce
- www.industry.org.il/eng Svaz průmyslu
- <https://www.dbisrael.co.il/en> Dun & Bradstreet Israel - databáze podniků
- www.amcham.co.il Americko-izraelská obchodní komora

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Nároky na propagaci jsou srovnatelné se státy EU - tzn. zboží spotřebního charakteru je intenzivně propagováno ve všech druzích médií a na billboardech. V menším měřítku je využíván direct mailing.

Při propagaci je třeba brát zvýšený ohled na místní kulturu, náboženské cítění obyvatel a národnostní složení, resp. charakter jednotlivých cílových skupin - např. přistěhovalce ze zemí bývalého SSSR lze oslovit prostřednictvím médií vycházejících či vysílajících v ruském jazyce, obdobně je tomu u arabské menšiny.

Zboží, které neslouží individuální spotřebě, je zpravidla propagováno především prostřednictvím specializovaných veletrhů a zejména pak cílených marketingových aktivit jednotlivých firem (prezentační akce, návštěvy referenčních

podniků apod.).

Ceny televizní a rozhlasové reklamy odpovídají nákladům na tyto média v EU, dostupnějším a poměrně běžným marketingovým a komunikačním médiem je internet, sociální sítě – zejména facebook a instagram, případně e-mail. Kromě vlastních internetových stránek je možné reklamu umístit spolu s odkazy na případné vlastní stránky ve většině internetových verzí místních periodik (v hebrejských i anglických mutacích). Ceny inzerce v hebrejských denících se pohybují mezi okolo 1,5 (5000 NIS) - 17 tis. USD (60 000NIS) za 1/2 strany.

Izraelské deníky

- www.jpost.com Jerusalem Post
- www.haaretz.com Haaretz
- <https://www.ynetnews.com/category/3083> Yediot Achronot
- www.globes.co.il Globes

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Problematika ochrany obchodních značek, patentů, designů a autorských práv je v gesci Ministerstva spravedlnosti. Izrael je signatářem všech rozhodujících mezinárodních smluv v oblasti ochrany duševního vlastnictví. Patenty jsou registrovány Izraelským patentním úřadem, jejich udělení trvá obvykle 2 až 3 roky a jejich ochrana dalších 20 let. Obchodní značky jsou nejdříve registrovány na 7 let, po nichž může registrace být prodloužena na další 14leté období. Vzory a designy jsou chráněny 5–15 let, přičemž podmínkou ochrany je, aby byly originální, nové a aby nebyly v Izraeli do podání žádosti o registraci prodávány, vystavovány nebo publikovány. Autorská práva požívají automatické ochrany bez nutnosti registrace po dobu života autora a dalších sedmdesáti let.

6.6 Trh veřejných zakázek

Nákupy izraelské vlády, jejích úřadů, státních podniků a dalších státních subjektů představují významnou část trhu. Obecně platí, že všechny veřejné projekty musejí být vyhlášeny formou vypsání veřejných tenderů, a to v souladu se závazky Izraele v rámci WTO. Výběrová řízení jsou publikována v hromadných sdělovacích prostředcích (zpravidla ve dvou hebrejských denících, jednom arabském deníku nebo týdeníku a na stránkách příslušných vládních agentur a firem (viz níže).

Mezinárodní tendery jsou pak povinně zveřejňovány v anglických denících Jerusalem Post nebo Ha'aretz (anglická verze), popř. na internetových stránkách vyhlásovatelů (viz níže). Alternativou k otevřeným tenderům jsou tendery na vyzvání - oslovení jsou pak potenciální účastníci, kteří úspěšně prošli tzv. předkvalifikací k příslušnému výběrovému řízení, nebo kteří jsou zařazeni na seznamu kvalifikovaných dodavatelů příslušné firmy nebo instituce.

Vyhlašovatelé tenderů jsou povinni informovat všechny účastníky o jejich výsledcích. Proti výsledku se lze odvolat u izraelského soudu, který ho pak může zrušit nebo jeho naplnění pozastavit do prošetření celé záležitosti. Většina tendrových inzerátů obsahuje klauzuli, že si zadavatel vyhrazuje právo na konečné rozhodnutí bez ohledu na umístění nabídek ve výběrovém řízení, nebo na projednání detailů nabídek s libovolnými účastníky, což objektivitu takovýchto výběrových řízení může relativizovat. Často jsou vyhlášována nezávazná výběrová řízení, tzv. "výzvy k poskytnutí informací" (Request for Information, RFI), které zadavatele nezavazují a priori vůbec k ničemu.

Přestože je deklarována otevřenost tenderů pro účast zahraničních subjektů, bývají selektivně aplikována některá

omezující opatření. Mezi ně patří především povinnost minimálního protiodběru izraelského zboží tzv. buybacks (viz dále), povinná participace domácího subjektu na realizaci projektu nebo povinnost předběžné registrace účastníka tenderu v Izraeli. Podmínkou účasti ve výběrových řízeních může být i předkvalifikace (sub)dodavatelů. U tenderů financovaných z prostředků získaných v rámci pomoci USA jsou možné pouze dodávky zboží z USA. Lze předpokládat, že v důsledku současného vývoje hospodářské situace, budou přes nynější zlepšení zvýhodňování domácí dodavatelé, ostatně izraelská vláda se tímto záměrem ani netají.

Státní subjekty jsou od r. 1995 ze zákona povinny při přípravě výběrových řízení uplatňovat politiku podpory domácích výrobců (offsety či buybacks). Všechny mezinárodní kontrakty (pocházející ze státu resp. státní společnosti vyhlášených tenderů) o objemu vyšším než 5 mil. USD musejí obsahovat podmínku zvanou "průmyslové Cupertino". Ke splnění této podmínky je třeba, aby zahraniční kontraktor odebral od místních firem zboží nebo služby, investoval v Izraeli nebo realizoval transfer know-how do Izraele - vše v celkovém objemu 20% hodnoty kontraktu získaného v tenderu. Předmětné opatření je aplikováno v souladu s WTO pravidly a je aplikováno na všechny zahraniční dodavatele bez výjimky.

Nevyžaduje se však, aby předmět protiochodu souvisel s předmětem vlastního tenderu, dokonce ani s předmětem činnosti účastníků. Jako protiochod tedy může být uznán i kontrakt mezi třetími stranami. Subjektem, který je odpovědný za provádění politiky protiochodu, je Úřad pro průmyslovou spolupráci (Industrial Cooperation Authority - odkaz na ICA je na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu viz níže). Tento úřad o předmětech protiochodu rozhoduje s konečnou platností a vydává i povolení vztahující se na offsety. Na webových stránkách úřadu jsou detailní informace k této problematice uvedeny v angličtině; je velmi důležité, aby se zájemci o účast v izraelských tendrech seznámili s podmínkami ICA ještě před samotným závazným obchodním rozhodnutím týkajícím se veřejných zakázek. Velvyslanectví v Tel Avivu je s ICA v pravidelném pracovním kontaktu a případné dotazy českých firem zprostředkuje.

Běžně jsou rovněž požadovány garance naplnění kontraktu (bid bonds nebo performance bonds). Jejich výše a forma mohou být předmětem jednání s výjimkou veřejně publikovaných tenderů, kde jsou podmínky pevně dány. Hodnota bondů se obvykle pohybuje v rozmezí 5 až 15% ceny zakázky.

Kromě zveřejňování značné části tenderů jenom v hebrejských médiích (vč. internetových stránek zadavatelů) je omezujícím faktorem dostatečně pružné účasti českých firem i časté vydávání vlastních tendrových materiálů jen v hebrejských verzích nebo obvyklá akceptace pouze osobně doručených nabídek. Pro české firmy tak znovu narůstá nutnost nalézt seriózního místního obchodního partnera. Ten by měl být klíčovým pro jednání se všemi kompetentními orgány a u významných veřejných zakázek i s ICA.

Od počátku roku 2008 platí změna Zákona o veřejných zakázkách. Podle tohoto zákona je nyní nutné vyhlásit řádné tenderové řízení pouze u zakázek přesahujících finančním objemem 4 mil. šekelů (tedy přibližně 20 mil. Kč).

Tenderové portály resp. nejčastější vyhlašovatelé mezinárodních tenderů

- <https://www.lapam.gov.il/?lang=en> tendrový portál
- <https://www.iec.co.il/en> Israel Electric Corporation
- <http://www.israports.org.il/en> Israel Ports Authority
- <https://www.rail.co.il/en> Israel Railways
- <https://mof.gov.il/en> Ministerstvo financí Státu Izrael
- www.bezeq.co.il Bezeq - Israel Telecommunications Corp. Ltd
- <http://www.economy.gov.il/English> Ministerstvo průmyslu a obchodu

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební

podmínky, platební morálka

S ohledem na odlišnost izraelské legislativy s kořeny v anglickém zvykovém právu a britských mandátních předpisech je třeba věnovat pečlivou pozornost právní stránce spolupráce s místními subjekty, vč. jasného stanovení postupu řešení reklamací a jiných sporů. Základem je pečlivá příprava kontraktu a péče o detail zejména co se týká smluvních podmínek, obecných obchodních podmínek a rozhodujícího práva a místa, kde se případný spor bude řešit. Mezi ČR (EU) a Izraelem neexistuje dohoda umožňující vymahatelnost plnění rozhodnutí soudních orgánů jedné strany na území strany druhé a podrobná smlouva může ušetřit mnoho starostí. Jako nejvhodnější a izraelskými podnikateli běžně akceptovaný způsob řešení obchodních sporů se jeví arbitráž ve třetí zemi.

V případě porušení závazku izraelským subjektem a neexistence předchozí dohody o způsobu řešení sporů nebo nerespektování vlastních závazků partnerem doporučujeme obrátit se na izraelské orgány - jak je již uvedeno výše rozhodnutí českých soudů nebudou v Izraeli právně vymahatelná. Izraelské zákonodárství přitom umožňuje pouze zastoupení místním právníkem, náklady na experta v obchodním právu dosahují několika set USD za hodinu konzultací v závislosti na erudici daného advokáta. V případě, že by se projednávání sporu jevílo jako příliš zdoluhavé a finančně náročné, lze samozřejmě iniciovat nebo akceptovat mimosoudní vyrovnání.

Izrael je země s relativně obtížnější vymahatelností obchodních a finančních závazků ve srovnání s vyspělými zeměmi OECD. Podle dřívějších průzkumů je průměrná délka soudního řízení při vymáhání pohledávek a průměrný počet právních procedur vedoucích k úspěchu vyšší než průměr OECD. (Pro ilustraci - v Izraeli trvá soudní proces průměrně 294 dní versus 135 dní v ČR. Průměr zemí OECD je 242 dní.)

V obchodě s Izraelem lze použít veškeré obvyklé platební podmínky. Nejčastějším způsobem platby je dokumentární akreditiv. Dle dříve zveřejněných průzkumů je platební morálka izraelských firem o více než 13% nižší než průměrná hodnota vyspělých zemí. Přes jednoznačné tendence ke zlepšení, je o to důležitější řádné prověření kredibility budoucího obchodního partnera (odběratele); pokud se posléze dlužník k plnění svých závazků nemá, je třeba pečlivě zvážit, zda přikročit k jejich vymáhání právní cestou vzhledem k nákladnosti a zdoluhavosti řízení.

V minulých letech se objevilo několik problematických obchodních případů spojených s neochotou izraelských subjektů uhradit své závazky vůči českým firmám - v některých případech se objevilo i podezření na trestné činy. Přestože šlo o výjimky, doporučuje se problémům předejít důkladným právním posouzením podmínek smluvních vztahů a prověřením partnerů - OEÚ ZÚ Tel Aviv je připraven zájemcům poskytnout kontakty na komerční subjekty nabízející informace o bonitě izraelských firem. Žádný veřejně přístupný zdroj takových informací, dokonce ani obdoba otevřeného obchodního rejstříku, není totiž k dispozici.

V každém případě je třeba počítat s tvrdostí izraelského přístupu k obchodu a se schopností izraelských podnikatelů a jejich právních zástupců využít všech možností daných smluvním vztahem a právním řádem k získání výhod jako jsou různé slevy a penále za nedodržení časových ujednání, očekávané kvality apod.

Informace o izraelském soudním systému: www.court.gov.il

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Místní zvyklosti:

- Izraelci často chodí i na obchodní jednání obzvláště v letním období v neformálním oblečení (bez saka a kravaty, v sandálech).
- Při výběru darů je nutno věnovat pozornost tomu, zda je akceptovatelný pro partnera, např. zda potraviny splňují požadavky kašrutu, pro muslimy nemusí být vhodným dárkem alkoholické nápoje; totéž platí při výběru restaurace - je dobře partnera pozvat a nechat na něm z důvodu vlastní neznalosti místních podmínek volbu restaurace.
- Je třeba počítat s tím, že není vhodné se snažit sjednávat schůzky na páteční odpoledne a večer a na sobotu; naopak lze pracovat v neděli. Pokud jde o sobotu, pak obchodním partnerům - pokud je dobře neznáme - radši ani netelefonujeme, může to být bráno jako nezdvořilost.
- Prosazování dodatečných cenových úprav resp. změny platebních podmínek je prakticky vyloučené.
- Výsledky jednání je vždy vhodné potvrdit písemně.
- Při návštěvách v nábožensky nebo etnicky vyhraněných oblastech a komunitách je třeba dodržovat místně platné kodexy oblékání a chování, například nejezdit během šabatu autem do ortodoxních čtvrtí a osad.

Vzhledem k různorodosti izraelské společnosti doporučujeme seznámit se předem se základními reáliemi života v Izraeli a s názory místních partnerů.

Státní svátky:

Hebrejský kalendář je lunisolární, data židovských svátků jsou z hlediska gregoriánského kalendáře pohyblivá. Platí to i pro Den nezávislosti, státní svátek, který může připadnout i na duben, i když nezávislost byla vyhlášena 14. května 1948. Hlavní svátky a měsíc (období) na který obvykle připadnou:

- Roš hašana - Nový rok - jednodenní svátek (září-říjen)
- Jom kipur - Den smíření - jednodenní svátek, ustává veškerý život v zemi, nevysílá TV ani rozhlas, prakticky ustává motorizovaná doprava na silnicích (září-říjen)
- Sukot - Svátky stánků - trvají týden, nepracuje se první a poslední den (říjen)
- Simchat Tora - Radost z Tóry (říjen)
- Chanuka - Svátky zasvěcení (chrámu) - osmidenní svátky, nepracuje se první a poslední den (prosinec-leden)
- Purim - Svátek "metání losu" - jednodenní (únor-březen)
- Pesach - Svátek překročení - sedmidenní svátek, nepracuje se první a poslední den (březen-květen);
- Jom haacmaut - Den nezávislosti (duben/květen)
- Lag ha-Omer - Svátek učenců - jednodenní, volno ve školách (květen)
- Šavuot - Svátek týdnů (květen-červen)

Pracovní a prodejní doba:

Pracovní týden v Izraeli začíná nedělí a končí v pátek okolo poledne, formálně ale při východu tří hvězd, tzn. začátkem šabatu. Státní úřady jsou zavřeny i v pátek, kdy obecně platí režim jako v ČR v sobotu. Po začátku šabatu je omezena veřejná doprava případně je v některých městech (Jeruzalém, Tel Aviv) zcela pozastavena. Taxi služba je však běžně funkční i o šabatu.

Standardní otevírací doba v obchodech je od neděle do čtvrtka 08:00–13:00 a 14:00–19:00 (někde i později), v pátek 08:00–14:00, zatímco v sobotu je zavřeno - obchody, restaurace apod. znovu otevírají po konci šabatu, tzn. po západu slunce. V Jeruzalémě je uzavřena většina restaurací, zatímco v Tel Avivu, Haifě a jiných kosmopolitních městech bývají restaurace otevřeny i během svátku. V muslimských částech (např. v části Tel Avivu-Jaffy, Haify, Ramly) je dnem pracovního klidu pátek; v místech, kde jsou větší křesťanské komunity (Nazaret) neděle. Obvyklá pracovní doba obchodních firem a průmyslových podniků je ve dnech neděle-čtvrtek 08:00–16:00, v pátek 08:00–13:00 (pokud v pátek pracují). Státní úřady obvykle pracují ve dnech neděle-čtvrtek 07:30–16:00 a jsou zavřeny v pátek; v předvečer náboženských svátků obvykle zavírají ve 12:00. Banky jsou zpravidla otevřeny ve dnech neděle-pátek 08:30–12:30 a navíc odpoledne (16:00–18:00) v neděli, úterý a čtvrtek. Většina bank má bankomaty (ATM), z nichž lze vybírat prostřednictvím platebních karet hotovost v NIS i ze zahraničních účtů.

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Vízum se nevyžaduje, pakliže pobyt nepřesáhne tři měsíce a je nevýdělečné povahy. Pro krátkodobé turistické pobyty není tedy potřeba vízum. Víza pro ostatní účely (krátkodobé výdělečné a dlouhodobé) jsou nutná a informace lze získat na [Velvyslanectví Izraele v Praze](#).

Povinnost opatřit si vízum se týká i dobrovolnické práce, např. v kibucu. Předkládá se zvací dopis příslušného kibucu (mošavu, zprostředkovatelské agentury aj.) znějící na jméno žadatele a potvrzený Ministerstvem vnitra Státu Izrael. Bližší informace poskytne Velvyslanectví Izraele v Praze: Badeniho 2, 170 06 Praha 7, Tel.: +420 233 097 500, Fax: +420 233 097 519, E-mail: info@prague.mfa.gov.il.

Co se týká specifických podmínek cestování do teritoria, je nutné mít na zřeteli, že pro Stát Izrael je prioritní bezpečnost. Tomu jsou podřízeny procedury na letišti. Každý cestovatel musí být připraven na bezpečnostní pohovor a kontrolu, které mohou být časově náročnější. Důslednou bezpečnostní kontrolou procházejí na letišti v Ruzyni zejména pasažéři izraelské letecké společnosti El-Al, při odletu z Izraele jsou bezpečnostní kontroly identické pro veškeré cestující. V důsledku se doporučuje dorazit na letiště s bezpečnou časovou rezervou, tj. cca tři hodiny před odletem letadla.

Pro turisty neplatí přihlašovací povinnost, nevyžaduje se ani žádné povinné očkování či potvrzení o zdravotním stavu. Na pozemních přechodech do Egypta a Jordánska vyžadují izraelské úřady od držitelů cestovních a služebních pasů zaplacení výstupního poplatku v ekvivalentu 29–51 USD podle místa přechodu.

Izrael se nachází v neklidném prostředí Blízkého východu, doporučujeme tudíž před každou cestou zkontrolovat aktuální doporučení pro cesty na stránkách [velvyslanectví ČR v Tel Avivu](#), respektive na stránkách [Ministerstva zahraničních věcí](#).

Cizinci se až na ojedinělé výjimky nestali v Izraeli cílem teroristických útoků. Bezpečnostní situace v zemi je v posledních letech stabilní, vzhledem k vleklému konfliktu s Palestinci a absenci mírových smluv se Sýrií a Libanonem však nikdy nelze absolutně vyloučit teroristické útoky na místa, kde se soustřeďuje větší množství izraelských civilistů a s nepokoji na palestinských územích. Předmětem teroristických útoků byla v minulých letech zejména tržiště, autobusová nádraží a zastávky a zábavní podniky.

Občanům ČR nedoporučujeme cestovat na území Gazy, vstup do pásma Gazy je ostatně v současnosti prakticky vyloučen. Před cestami na autonomní palestinská území na Západním břehu Jordánu je důležité seznámit se s aktuálním doporučením vydávaným [MZV ČR](#) a publikovaným na webové stránce ministerstva. Cestovní doklad je třeba mít vždy u sebe pro případ kontroly na trvalých i dočasných stanovištích izraelské policie a ozbrojených sil.

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Pracovní vízum mohou cizinci získat pouze na základě pracovního povolení a vystavuje je zastupitelský úřad Státu Izrael v zahraničí. Pracovní povolení uděluje izraelské Ministerstvo práce a sociálních věcí pouze na základě potřeby konkrétního pracovního místa v zemi. Ministerstvo neudělí pracovní povolení pro profese, které lze v Izraeli obsadit izraelskými státními občany. Pokud se v některém z oborů pracovníků nedostává, musí podnikatel, který o pracovníka usiluje, sám požádat o získání pracovního povolení pro osobu ze zahraničí, o které ví, že dané předpoklady splňuje. V případě udělení pracovního povolení ministerstvem práce je toto zasláno v případě českých občanů na izraelský zastupitelský úřad v Praze, který na jeho základě vystaví tzv. pracovní vízum.

Ministerstvo průmyslu a obchodu se snaží pružně reagovat na situaci na trhu práce v zemi. Za normálních okolností se v Izraeli nedostává manuálních pracovníků a tento problém se dříve řešil zaměstnáváním dělníků z palestinských území. Od druhé intifády však pracovní trh není závislý na těchto zaměstnancích. Na druhou stranu Stát Izrael již dříve uzavřel s některými zeměmi (např. Thajsko, Filipíny) smlouvy umožňující nábor zahraničních dělníků pro práci v zemědělství, sociální péči, stavebnictví a podobných oborech. Trh v oblasti nízké kvalifikovaných osob je saturován, což platí i o pracovním trhu kvalifikovaných a vzdělaných zaměstnanců.

Ministerstvo průmyslu a obchodu zpravidla rovněž nepovoluje výpomoc v oblasti pohostinství a ubytovacích služeb. Podnikatelé ve stravování jsou tak motivováni ke zvyšování mzdových nabídek, aby přednostně byli uspokojováni potenciální izraelskými žadateli. V zásadě se pracovní povolení dá získat pro obor stavebnictví, zemědělství a sociálně-zdravotní péče.

Co se týká zaměstnávání místních sil, zahraniční zaměstnavatel se v této oblasti stejně jako izraelský zaměstnavatel řídí izraelským pracovním právem. Zaměstnávání místních sil není nijak omezeno, je však nutno počítat se specifiky jako je uvolňování zaměstnanců (vojenských sil v záloze) na pravidelná cvičení a s vysokým počtem náboženských svátků.

Oprávnění zaměstnavatele: Příslušný zaměstnavatel občan ČR (nebo i jiného zahraničního pracovníka) musí být držitelem oprávnění, které vydává odbor pro zahraniční pracovní síly na Ministerstvu průmyslu, obchodu a práce.

Pracovní vízum: Občané ČR musí mít platné pracovní vízum (B/1), které vydává Ministerstvo vnitra. Pracovní vízum je limitováno délkou stanovenou v pracovním povolení, max. se vydává na 1 rok. Prodloužit jej může pouze Ministerstvo vnitra.

Pracovní odvětví: Zahraniční pracovníci získávají pracovní povolení jako specialisté v příslušném odvětví (zpravidla domácí péče, zemědělství, průmysl, veřejné stravování; zvláštní podmínky jsou stanoveny pro stavebnictví). Toto odvětví nesmějí během svého pobytu změnit.

Pracovní smlouva: Zaměstnavatel je povinen poskytnout zaměstnanci kopii pracovní smlouvy v jazyku, kterému zaměstnanec rozumí. Smlouva musí obsahovat: identifikaci zaměstnavatele a zaměstnance, popis práce, detaily finančního ohodnocení a srážek ze mzdy, datum nástupu do zaměstnání, pracovní dobu, dobu odpočinku, počet dní dovolené a svátků.

Minimální mzda: Minimální mzda pro plný pracovní úvazek je stanovena na 5.300 NIS měsíčně. Minimální mzda týdně je stanovena na 28,49 NIS na hodinu v případě, že zaměstnanec pracuje 186 hodin měsíčně. V případě, že zaměstnanec odpracuje 182 hodin za měsíc, minimální mzda týdně je stanovena na 29,12 NIS na hodinu.

Maximální délka pracovní doby: 186 hodin měsíčně

Minimální doba odpočinku: 36 nepřetržitých hodin týdně, které by měly zahrnovat pátek, sobotu či neděli podle náboženského vyznání zaměstnance.

Minimální doba dovolené: V období prvních 5 let zaměstnání – 16 dní ročně; během 6. roku – 18 dní ročně; 7. roku – 21 dní ročně. Pokud je zaměstnanec zaměstnán u téhož zaměstnavatele 8. rok a více – prodloužuje se minimální doba dovolené o jeden den dovolené navíc za každý rok práce, až do celkového počtu 28 dní.

Náboženské svátky: Zaměstnanci mají nárok na placené volno v době náboženských svátků a sice 9 dní v roce.

Zdravotní pojištění: Zaměstnavatel je povinen zajistit zaměstnanci zdravotní pojištění na celou dobu pracovního pobytu. Část těchto nákladů může strhnout zaměstnanci ze mzdy v závislosti na dohodnutém ustanovení v pracovní smlouvě.

Sociální zabezpečení: Národní pojišťovna („Bituach leumi“) hradí zahraničním zaměstnancům pojištění v případě pracovních úrazů.

Ubytování: Zaměstnavatel musí zahraničnímu zaměstnanci zajistit vhodné ubytování. Část nákladů na ubytování může zaměstnanci strhnout ze mzdy. Pokud ubytování nezajistí, měl by zaměstnanci poskytnout příspěvek na bydlení.

Cestovní náhrady: Zaměstnanec má právo na cestovní náhrady ve výši max. 22,60 NIS za den.

Srážky ze mzdy: Zaměstnavatel může zaměstnanci strhnout ze mzdy následující položky: daň z příjmů, sociální (národní) pojištění, část nákladů za bydlení a zdravotní pojištění atd.

Ukončení pracovní poměru: Zaměstnanec musí ukončení pracovního poměru oznámit s předstihem stanoveným dle délky odpracované doby (max. 1 měsíc). Stejně lhůty platí v opačném případě. V případě propuštění ze strany zaměstnavatele náleží zaměstnanci odstupně ve výši 1 měsíčního platu.

Informace a kontakty na příslušné vládní a nevládní organizace:

- Ministerstvo průmyslu, obchodu a práce: www.moital.gov.il
- Ministerstvo vnitra: www.moin.gov.il
- Kav La'Oved (nevládní organizace pro zahraniční pracovníky): Tel Aviv: Y.L. Peretz St. 17, Tel Aviv., Tel: 03-6883766
- Haifa: 18 Herzl St. (Beit Hakranot), Haifa 33121, Tel: 04-8643350, Fax: 04-8644238
- Jerusalem: Shlomzion Hamalka St. 18, Tel: 02-6242801, Fax: 02-6232868
- Be'er Sheva: 197 Kakal St, Tel: 08-6239619, Fax: 08-6230531
- Hotline zahraniční pracovníky, Tel: 03-5602530, HaChashmal 33, Tel Aviv
- Physicians for Human Rights (Israel) - Tel: 03-6873718, 52, Golomb St., Tel- Aviv)
- Imigrační policie: 08-9189444

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Zdravotní péče v Izraeli je poměrně drahá. Jeden den pobytu v nemocnici při náhlém onemocnění stojí cca 1.000 USD resp. při náročnějších úkonech může dosáhnout i násobků této částky. Proto lze jednoznačně doporučit, aby si čeští občané před cestou do Izraele sjednali pojištění zahrnující léčebné náklady. Naši občané stejně jako ostatní občané EU jsou povinni poskytnutou zdravotní péči uhradit buď v hotovosti nebo dle typu cestovního pojištění a stanovených pojistných podmínek může úhradu eventuálně přímo provést jejich komerční pojišťovna.

Obecně však ze zdravotního hlediska nepředstavuje pobyt v Izraeli zvýšené riziko. Nevyžaduje se žádné povinné očkování. Je nezbytné chránit se před sluncem, pít dostatečné množství tekutin a dbát na důkladné omytí ovoce a zeleniny.

Kontakty na vybrané významné nemocnice:

- Jeruzalém: Hadasa, Ein Kerem, tel.: (02) 677 7111
- Tel Aviv: Ichilov, 6 Weitzmann, tel: (03) 697 3829
- Haifa: Rambam, 6 Alija Šnija, tel.: (04) 854 3111
- Eilat: Yoseftal, 7 Miseol Sosan, tel.: (08) 635 8021

7. Kontakty

Obsah neuveden

Podkapitoly:

- 7.1. [Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)
- 7.2. [Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu \(CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra\)](#)
- 7.3. [Praktická telefonní čísla v teritoriu \(záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.\)](#)
- 7.4. [Internetové informační zdroje](#)

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Adresa zastupitelského úřadu ČR v Izraeli:

Velvyslanectví ČR
23 Zeitlin Street
P.O. Box 163 61
Tel Aviv 6495518, Israel
Tel.: (+972) 3-691 8282
Konzulární služba v naléhavých případech po pracovní době: +972 52-328 6622
Fax: (+972) 3-691 8286
Přímá linka obchodně ekonomického úseku vč. faxu:
(+972) 3-691 1210 fax:(+972) 3-695 1051
E-mail: telaviv@embassy.mzv.cz, commerce_telaviv@mzv.cz
Web: www.mzv.cz/telaviv

Kontaktní osoby velvyslanectví ČR:

- Martin Stropnický (velvyslanec)
- Kateřina Moravcová (zástupkyně vedoucího zastupitelského úřadu)
- Isabella Havlová (konzulka)
- Tomáš Kadlec (obchodní rada)
- Veronika Sidó (attaché pro oblast kultury, tisku a školství)
- Delana Mikolášová (attaché pro oblast vědy, výzkumu a inovací)
- Pavel Braný (přídělenec obrany)

Teritoriální působnost ZÚ ČR v Tel Avivu: Diplomatická a konzulární pro Stát Izrael, konzulární pro Palestinská autonomní území.

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

CzechTrade (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a CzechTrade)

Ing. Jiří Mašata, ředitel regionálního centra
14 Arie Shenkar Herzliya Pituach
Tel Aviv 4612002
Tel: +972-9-8913761
+972-264-93180

Mobil: +972-52-8797159

E-mail: jiri.masata@czechtrade.cz

CzechTrade Jeruzalém

Ing. Jiří Mašata, ředitel regionálního centra

Czech House Jerusalem

11 Hebron Rd.

9108402, Jerusalem

Tel: +972-9-89 13761

+972-2-64 93180

Mobil: +972-52-8797 159

Email: jiri.masata@czechtrade.cz

České centrum Tel Aviv

Robert Mikoláš, ředitel

23 Zeitlin Street

6495518 Tel Aviv, Israel

Tel: +972-3-6911216

Fax: +972-3-6918286

Email: telaviv@czech.cz

Český dům Jeruzalém

Jeruzalémská kinematéka,

11 Hebron Rd

9108402 Jerusalem

České centrum Jeruzalém:

Tel: +972-02-548 2990

+972-52-323 5866

Email: jerusalem@czech.cz

Czech Trade/Czech Invest Jeruzalém:

Tel: +972- 2-649 3180

+972-52-606 5610

Email: jerusalem@czechtrade.cz

Czech Tourism Jeruzalém:

Tel: +972- 2-569 7277

+972- 52- 258 8854

Email: revital@Harel-Moradi.com

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- První pomoc 101
- Hasičský sbor 102
- Policie 100
-

Infolinka 144

7.4 Internetové informační zdroje

Státní správa:

- Český zastupitelský úřad v Tel Avivu <http://www.mzv.cz/telaviv>
- Velvyslanectví Státu Izrael v Praze <https://embassies.gov.il/praha>
- Vládní portál <https://www.gov.il/en>
- Úřad předsedy vlády https://www.gov.il/en/Departments/prime_ministers_office
- Izraelský celní sazebník https://www.gov.il/en/departments/israel_tax_authority
- Ministerstvo hospodářství a obchodu <http://www.economy.gov.il/English>

Databáze, statistika

- Dun & Bradstreet Israel – databáze podniků <https://www.dbisrael.co.il/en>
- Centrální statistická kancelář <https://www.cbs.gov.il/EN>

Bankovníctví, pojišťovnictví, burza

- Banka Leumi <http://english.leumi.co.il>
- Banka Hapoalim <http://www.bankhapoalim.com>
- Banka Mizrahi Tefahot <https://www.mizrahi-tefahot.co.il/en>
- Banka Discount <https://www.discountbank.co.il/DB/en>
- Banka First International <https://online.fibi.co.il/wps/portal/FibiMenu/HomeEN>
- Banka Mercantile <https://www.mercantile.co.il/MB/en>
- Pojišťovna Migdal <https://www.migdal.co.il/en>
- Pojišťovna Harel <http://www.harel-group.co.il>
- Burza cenných papírů <https://www.tase.co.il/en>

Tendery a jejich hlavní vyhlašovatelé

- Tenderový portál <https://www.lapam.gov.il/?lang=en>
- Israel Electric Corporation <https://www.iec.co.il/en/ir/pages/default.aspx>
- Izraelská přístavní správa <http://www.israports.org.il/en>
- Izraelské železnice <https://www.rail.co.il/en>
- Telekomunikační společnost Bezeq <http://www.bezeq.co.il>

Výstavnictví a veletržní činnost

- Veletržní areál Tel Aviv <https://expotelaviv.co.il/en/>
- Stier – významný organizátor výstav a veletrhů <https://www.stier.co.il/en>

Ekonomický tisk a webové zpravodajství

- Globes <https://en.globes.co.il/en>
- Marker <http://www.themarker.co.il>
- Izraelské ekonomické zpravodajství <http://www.i-biz.co.il>
- Deník Jerusalem Post <http://www.jpost.com>
- Deník Haaretz <http://www.haaretz.com>
- Deník Yediot Achronot <https://www.ynetnews.com/category/3083>

Další informace

- Firemní Zlaté stránky <https://www.d.co.il>
- Popis kulturních rozdílů v podnikatelské praxi <http://www.israelmarketing.com/doingbusiness.html>

Israel-Czech Chamber of Commerce and Industry

23 Efal St. Prisma Building

POB 3286

Petah Tikva, Israel

49511

Tel: +972 3 924 92 16

Fax: +972 3 546 63 19

Web: <http://www.iccci.org.il>

Chamber of Commerce & Industry - Jerusalem

10, Harel St.

Fax: +972 2 625 4335

P.O. Box 2083

Jerusalem 91020

Tel.: +972 2 625 4333/4

E-mail: jerccom@inter.net.il

Česko-izraelská smíšená obchodní komora (ČÍSOK)

Palác Blaník

Václavské nám. 56

113 26 Praha 1

Tel.: 224 032 161

Web: <https://www.cisok.cz>

Investment Promotion Center

5 Bank of Israel Street

Jerusalem 91036

Israel

Tel.: +972 2 6662607

Fax: +972 2 666-2938

E-mail: infoipc@moital.gov.il

Web: <http://www.investinisrael.gov.il>

Manufacturers Association of Israel (MAI)

Industry House

29, Hamered Str.

P.O. Box 50022

Tel Aviv 6150001

Israel

Tel.: +972 3 519 8856

Web: <http://www.industry.org.il>

Kibbutz Industries Association

29, Hamered St.

P.O. Box 50441 Tel Aviv 61500 Israel

Tel.: +972 3 695 5413

Fax: +972 3 695 1464

Mail: kia@kia.co.il

Web: <http://www.kia.co.il/eng>

Federation of Israeli Chambers of Commerce (FICC)

84, Hahashmonaim St.

P.O. Box 20027

Tel Aviv 61200

Tel.: +972 3 563 1020

Fax: +972 3 561 9027

E-Mail : Chamber@chamber.org.il Web: <https://www.chamber.org.il/en>

Israel Institute for Export and International Cooperation

Industry House

29, Hamered St.

P.O. Box 50084

Tel Aviv 6812511

Israel

Tel.: +972 3 514 2830

Web: <https://www.export.gov.il/en>

Chamber of Commerce & Industry - Haifa & Northern Israel

53, Ha'atzmaut St.

P.O. Box 33176

Haifa 31331

Israel

Tel.: +972 4 830 2100

Mail: main@haifachamber.org.il

Web: <https://www.haifachamber.org.il/en/>

Chamber of Commerce & Industry - Be'er Sheva & Negev Area

30, Rambam St.

P.O. Box 5278

Be'er Sheva 8424317

Israel

Tel.: +972 7 623 4222, 623 5663

Mail: office@negev-chamber.org.il Web: <http://www.negev-chamber.org.il>

Israel Federation of Bi-National Chambers of Commerce & Industry (IFBC)

29, Hamered St.

P.O. Box 50196

Tel Aviv 6150001

Israel

Tel.: +972 505234716

Web: <https://www.bi-national.org/>